THERE IS NO RELIGION HIGHER THAN TRUTH

ସତ୍ୟାତ୍ ନାସ୍ତି ପରୋଧର୍ମଃ

ବିଶ୍ୱଧାରା

VISWADHARA

ତ୍ରୈମାସିକ ପତ୍ରିକା

ଅପ୍ରେଲ୍ - ଜୁନ୍ : ୨୦୧୫

ଉତ୍କଳ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସଂଘ
କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ - ଗୌତମ ନଗର
ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୭୫୧ ୦୧୪

ସମ୍ପାଦନାରେ :
ଉପଦେଷ୍ଟା : ଡଃ ବନବିହାରୀ ପଣ୍ଡା

ସମ୍ପାଦକ
ବିନୋଦ ବିହାରୀ ପଲାଇ

ଅପ୍ରେଲ୍ - ଜୁନ୍ : ୨୦୧୫

ଉତ୍କଳ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସଂଘ ତରଫରୁ
ଉକ୍ତ ସଂଘର ସମ୍ପାଦକ ଆଶିଷ କୁମାର କରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଓ ବିବରଣୀ ପ୍ରକାଶନୀ, ଟଙ୍କପାଣି ରୋଡ଼, ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୧୪ ଦ୍ୱାରା ମୁଦ୍ରିତ ।

Registered vide - Registrar of Newspapers
Regd. No. 34177/79 Dt. 08.10.1979

ଆଭିମୁଖ୍ୟ :

୧) ଜାତି, ଧର୍ମ, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ବର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ନିର୍ବିଶେଷରେ ବିଶ୍ୱ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱର ବୀଜକେନ୍ଦ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରିବା ।

୨) ଧର୍ମ, ଦର୍ଶନ ଓ ବିଜ୍ଞାନର ତୁଳନାତ୍ମକ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ।

୩) ପ୍ରକୃତିର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ନିୟମାବଳୀ ଓ ମଣିଷର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତିର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ।

ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଲେଖା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେକ ନିୟମ :

୧) ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସାହିତ୍ୟ

୨) ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସାହିତ୍ୟ

୩) ବିଜ୍ଞାନରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତତ୍ତ୍ୱ

୪) ପୁରାଣ, ଇତିହାସ, ଲୋକକଥା, ପର୍ବ-ପର୍ବାଣୀ, ଶିଳ୍ପ, କଳା, ସଂଗୀତ ଓ ନୃତ୍ୟରେ ନିହିତ ବିଜ୍ଞାନ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଓ ଧର୍ମମତର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଲେଷଣ ।

୫) ଜାତିସ୍ମର ଏବଂ ଅସାଧାରଣ ଧୀସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅସାଧାରଣ ବିଭାବର ଯଥୋଚିତ ବିବରଣୀ ଓ ବିଶ୍ଲେଷଣ ।

୬) ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଲେଖା ବିଚାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ପାଦନାକର୍ତ୍ତୃକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ।

୭) ଲେଖା ଅମନୋନୀତ ହେଲେ ମନୋନୀତ ନ ହେବାର କାରଣ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ସମ୍ପାଦକ ବାଧ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି ।

୮) ଲେଖା ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ । ଲେଖକଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ଯଦି ସମ୍ପାଦକ ଲେଖା ଫେରସ୍ତ ଦିଅନ୍ତି, ଲେଖା ଫେରସ୍ତ ନେବା ପାଇଁ ସଂପୃକ୍ତ ଲେଖକ ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବେ ।

୯) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖଣ୍ଡ କାଗଜର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଲେଖା ଲିପିବଦ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ସୂଚୀପତ୍ର

	ବିଷୟ	ଲେଖକ	ପୃଷ୍ଠା
୧.	ସଂପାଦକୀୟ	ସଂପାଦକ	୧
୨.	ନକାରାତ୍ମକ ଚିନ୍ତନ ଶୈଳୀର ପରିବର୍ତ୍ତନ	ଡଃ ଫକୀର ମୋହନ ସାହୁ	୬
୩.	ଶିବ	ଅଶୋକ କୁମାର ମହାପାତ୍ର	୧୩
୪.	ଦାନ	ମିତାଲିନୀ ମହାପାତ୍ର	୨୦
୫.	ବୁଦ୍ଧ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା	ବୀରକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ	୨୬
୬.	ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ହେଲେନା ପେଟ୍ରେଭନା ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜୀବନର ତିରୋଧାନ	ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ ପଟ୍ଟନାୟକ	୩୧
୭.	ଧାର୍ମିକତା ଓ ଆନ୍ତରିକତା	ସୁଷମାମୟୀ ସାହୁ	୪୧

ଲେଖା ପଠାଇବାର ଠିକଣା :

ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ବିହାରୀ ପଲାଇ

ସମ୍ପାଦକ

ବିଶ୍ୱଧାରା

ଉତ୍କଳ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସଂଘ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ

ପ୍ଲଟ ନମ୍ବର - ୩୬୪

ଗୌତମ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୭୫୧ ୦୧୪

ସଂପାଦକୀୟ

ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ

ବିଶ୍ୱର ଜୀବନ ଧାରାରେ ମାନବର ଆବିର୍ଭାବ ବିଷୟରେ ବିଜ୍ଞାନ ଯେଉଁ ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ତଥ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସକଳକୁ ଏକତ୍ର କରି କୌଣସି ଇତିହାସ ଲେଖାଯାଇ ପାରିନାହିଁ। କୌଣସି ସମୟର ମାନବୀୟ କ୍ରିୟା ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ବିନ୍ୟାସ କରାଯାଇଛି ସଭତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଗତିଶୀଳ ସ୍ଥିତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି। ତେଣୁ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ସମୟର ସ୍ଥାପକତା ଓ ସ୍ଥିତିକୁ ନେଇ ସଂପୃକ୍ତ ସମୟର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣାମାନ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ପାଇଁ ଧର୍ମ, ବିଜ୍ଞାନ, ଦର୍ଶନର ଅଭିଲେଖ ହୋଇଛି ଓ ସେ ସବୁକୁ ବିଚାରରେ ଅବସ୍ଥାପନ କରି ମାନବୀୟ ବିଶ୍ୱ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱୀୟ ସଂସ୍ଥାପନ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ସଚେତନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବାରମ୍ବାର ଉପଦେଶ ଓ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ଆସିଛନ୍ତି।

ଧର୍ମ, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଦର୍ଶନର ମୌଳିକ ଭିତ୍ତି ହେଉଛି ସତ୍ୟ ଯାହାର ସୃଷ୍ଟି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ। ବିଶ୍ୱର ଗତିଶୀଳ ସ୍ଥିତି ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେଲେ ମାନବର ଜୀବନ ଧାରା ଯେପରି ଭାବରେ ସଞ୍ଚାରିତ ହେଉଛି ତାହା କେତେ ମାତ୍ରାରେ ଆତ୍ମାର ଆତ୍ମୀୟତାରେ ପ୍ରବାହମାନ ତାହା ମଧ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଅନୁମେୟ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ। ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ବିଷୟ କୌଣସି ସମୟରେ ମାନବିକ ଚେତନାରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନାହିଁ। ତଥାପି ମାନବ ନିଜକୁ ସମଗ୍ର ଜୀବ-ଜଗତର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜୀବ ଭାବରେ ପ୍ରତିପାଦନ କରି ଆସୁଛି। ଏହା କେବେଠାରୁ ହୋଇ ଆସୁଛି ? ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥିମୋଚନକାରୀ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର କିଏ ଦେବ ? ବ୍ୟକ୍ତିର ଆତ୍ମ ଶକ୍ତିର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ, ଭାବ, ଭାଷାକୁ ଯଦି କୌଣସି ସମୟରେ କୌଣସି ଅନସନ୍ଧିସୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରେ ସେ ତାହା ପାଇବ ନାହିଁ। ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହି ପାଇନାହାନ୍ତି। ଶେଷକୁ ନିରଞ୍ଜନ ନୀରବତା ହିଁ ରହିଛି ଏବଂ ତାହାର ସଂକେତ ହେଉଛି ସତ୍ୟ-ସନ୍ଧାନ ଅବ୍ୟାହତ ହେଉ। ଏ ସଂକେତକୁ କେବଳ ଚେତନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରିବ ଏବଂ ତଥାକଥିତ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ସ୍ୱୀୟ ବିଚାରନିଷ୍ଠ କର୍ମରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିପାରିବ।

ପୃଥିବୀ ପରିସରରେ ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାନବୀୟ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିନାହିଁ। ଆବିଷ୍କାର ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ଗତିହୀନ ହୋଇନାହିଁ। ବିଜ୍ଞାନ ସେଥି ନିମନ୍ତେ କ୍ରମଶଃ ପଥ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଚାଲିଛି। ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳମାନ ମାନବର ଦୃଷ୍ଟି ପରିସରକୁ ଆସିଛି ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଅଞ୍ଚଳର ମଣିଷଙ୍କର ଭାଷାନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନେ କେବଳ ସଂକେତ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି। ପ୍ରକୃତିର ଏ କ୍ରିୟା କିପରି ଭାବେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ତାହା ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବିଚାର ସାପେକ୍ଷ। ଜୀବନ ତ ସର୍ବତ୍ର ବିଦ୍ୟମାନ ଓ ଗତିଶୀଳ। ପ୍ରକୃତିର କେଉଁ ସମୟରେ କ'ଣ ହେବ କିଏ ସେ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ ଦେବ ? ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅତୀତର ଧାରାରେ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ଆସିଛି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଆସିବାକୁ ପଥ ଦେଖାଇ ଅତୀତରେ ଲୀନ ହୋଇଯାଉଛି। ମାନବିକ ସଂବତ୍‌ରେ ଯେତେ ମାତ୍ରାରେ ତାହା ରହିଯାଇଛି ତାହା ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଉପଲବ୍ଧିରେ ମିଶି ଯାଉଛି। ଏଥିରେ ମାନବର ସଞ୍ଚୟ ଓ ଶକ୍ତିର ଘୂର୍ଣ୍ଣି ରହିଛି– ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଅଛି, ଦାନ ମଧ୍ୟ ଅଛି, ଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଅଛି, ନିଷ୍ଠୁରତା ଓ ଦୟା ଅଛି, ଅହଂକାର ଓ ଆଧିପତ୍ୟର ଅଦମ୍ୟ ଲିପ୍‌ସା ଅଛି, ସରଳତା ଅଛି ଓ ଜଟିଳତା ଅଛି। ଜୀବନକୁ ଜୀବିକା ସର୍ବସ୍ୱ କରିବାର ଆକାଂକ୍ଷା ଅଛି ଏବଂ ସନ୍ନ୍ୟାସର ପଥରେ ପଥିକ ହେବାର ଆକାଂକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ରହିଛି। କେଉଁ ଧାରାକୁ କିଏ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବ ? ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ଅସ୍ୱୀକୃତି ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ସମ୍ଭାବନା ମାନବୀୟ ଚିତ୍ତ ଓ ଚେତନାର ବିଷୟ। ତେଣୁ ପାର୍ଥିବତାର ଅଭିଲେଖରେ ମାନବର କର୍ମ ଧାରାର ଅନାଚ୍ଛନ୍ନ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ବିନ୍ୟାସ ପ୍ରୟୋଜନ। ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପାଠାଗାର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାରେ ଯେତେ ଯାହା ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଅଛି ତହିଁରେ ଆଦର୍ଶ ଓ ଆଚରଣର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀମାନ ରହିଛି। ସକଳର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପଥ ଓ ପାଥେୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଛି କେତେ ଜଣ ତାହା ଆନ୍ତରିକ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ?

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଦୁଇଟି ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଯାଇଛି। ଜେ. କ୍ରୀଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ଯୁଦ୍ଧ ହେଉଛି ହତ୍ୟା ଓ ଲୁଣ୍ଠନ ପାଇଁ। ଏହା ସତ୍ୟ, ଏ ସତ୍ୟକୁ କିଏ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବ ? ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଆଉ ଯୁଦ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି କେଉଁ ଦେଶ ନିଶ୍ଚିତ କରି କହିପାରିବ ? କେତେକ ଦେଶରେ ମାରଣାସ୍ତ୍ର ତିଆରି ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି ଏବଂ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ଥାପିତ

ହେଲେ ତାହାର ଉତ୍ତର ହେଉଛି ଆକ୍ରମଣ ହେଲେ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ। ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ତର୍କର ସୀମା ନାହିଁ। ମାନବର ମସ୍ତିଷ୍କରେ ଭୟ ଓ ବିଭ୍ରାନ୍ତି ଏପରି ଘୂର୍ଣ୍ଣି ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଯେ ବସ୍ତୁବାଦୀ ବିଜ୍ଞାନ କେତେବେଳେ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ ତାହା ସମସ୍ତ ଅନୁମାନର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ। ଦେଶ ଶାସନର ରାଜନୀତି କେଉଁ ସମୟରେ କେଉଁ ପଥରେ ଗତି କରିବ ତାହା କହିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ।

ବସ୍ତୁବାଦର କବଳରୁ ମାନବର ପରିତ୍ରାଣ ନିମନ୍ତେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନ ରହିଛି ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି। ପୌରାଣିକ ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ତତ୍ତ୍ୱ ସହିତ ତଥ୍ୟମାନ ରହିଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାନବର ଜୀବନ ଯାତ୍ରାର ଗତି ପଥ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ। ଏ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହେଉଛି ଧାରଣ ଶକ୍ତିର ନୀତି ଯାହା ଜୀବନର ମୌଳିକ ଉପଲବ୍ଧି ଦ୍ୱାରା କର୍ମ କାରଣ ବିଷୟରେ ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ସଚେତନ କରେ ଧୀରେ ଧୀରେ। ଏହା ହେଉଛି ଶିକ୍ଷାର ଧାରା। ଏଥିରେ ପ୍ରକୃତି ପରିଚୟ ସହିତ ଆତ୍ମାର ଆତ୍ମୀୟତା ପାଇଁ ମନ ଓ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ରଖେ। ତାହା ହିଁ ବିଦ୍ୟା ବିମୁକ୍ତୟେ।

ମୁକ୍ତି କେଉଁଥିରୁ ଏବଂ କାହାଠାରୁ ବୋଲି ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ବାରମ୍ବାର ଏବଂ ତାହାର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି। ସେ ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ତାହାର ଉତ୍ତରକୁ ଯଥାର୍ଥ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ମାନବର ସ୍ଥିତି ଓ ଗତି କିପରି ହେବା ବିଧେୟ ବୁଝିହେବ। ତେବେ ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ବୁଝିବା ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ବୁଝିବ। ତେବେ, ବୁଝିବା ଜୀବନ ବୋଧ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। "ବୋଧ"ର ତାତ୍ତ୍ୱିକତା ଆତ୍ମବୋଧ। ଆତ୍ମାର ସ୍ଥିତିକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ସମଗ୍ର ଜୀବନକୁ ତନ୍ନ ତନ୍ନ କରି ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ତହିଁରୁ ଉଦ୍‌ଗତ ସତ୍ୟକୁ ସଂସ୍କୃତି ଓ ସଭ୍ୟତା ଭାବେ ମାନବ-ସମାଜକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ସାଧନାର ଧାରାକୁ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଅବଲମ୍ବନ କଲେ ହିଁ ବୋଧ ଶକ୍ତିର ଜାଗରଣ ସମ୍ଭବ ହେବ। ଏହା ହେଉଛି ସୃଜନଶୀଳ ଜାଗୃତିର ଧାରା, ନିୟମ ଯହିଁରେ ଆରମ୍ଭରୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଛି ଆତ୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ପଦ୍ଧତି। ଏହା ଧାରଣ ଶକ୍ତିର କ୍ରମ ପ୍ରକାଶର ଧାରା ଓ ପଦ୍ଧତି। ଧର୍ମର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯାହା ଧରି ରଖେ ଓ ଧାରଣ କରେ।

"ଧର୍ମ" ଭାବେ ଯେଉଁ ବିଚାର ସବୁର ପ୍ରଚଳନ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଛି ସେ ସବୁର ଯଥାର୍ଥ ନିର୍ଯାସ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ତତ୍ତ୍ୱ- "ସତ୍ୟାତ୍ ନାସ୍ତି ପରୋଧର୍ମଃ"। ଏହା ମଧ୍ୟ ସେହି ସାଧନାରୁ ଉଦ୍‌ଗତ ହୋଇଛି- ବ୍ରହ୍ମ ସତ୍ୟ ଜଗନ୍ମିଥ୍ୟା ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମୈବ ନାପର"।

କ୍ରମବିକାଶ ଧାରାରେ ଯେଉଁ ଜୀବ ମାନବ ଭାବେ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଛି ପ୍ରକୃତିର ସୃଜନଶୀଳ କ୍ରିୟା ତାହା କରିଛି, ସେ ପ୍ରକୃତି ମାନବଠାରେ ରହିଛି। ମାନବଠାରେ ଥିବା ପ୍ରକୃତିର ସୋପାନ ସମୂହକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବିଚାର କରାଯାଇ ପାରିନାହିଁ। ତାହା ଯେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ବିଚାର କରିହେବ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିନାହିଁ ଏବଂ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ। ତାହାର କାରଣ ଅପରିମେୟ। ଜୀବ-ଜଗତର କ୍ରମ ବିକାଶ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେଲେ ବୁଝି ହେବ ଯେ ମାନବର କେଉଁ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ କିପରି ଭାବରେ ଆଚରଣ ହେବ ତାହା କେବଳ ସ୍ରଷ୍ଟା ହିଁ ଜାଣନ୍ତି। ସୃଷ୍ଟ କୌଣସି ଜୀବ ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କର କର୍ମକୁ ହୁଏତ କିଞ୍ଚିତ ବୁଝିଥାଇ ପାରନ୍ତି। ଧ୍ୟାନୀ ମୁନିଗଣ ଅପାର୍ଥିବ ଚେତନାରୁ ଯେତିକି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଜୀବ ଜଗତ ପାଇଁ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି। ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ସୁଦ୍ଧା ଆତ୍ମମଗ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ଠାରେ ନିଜକୁ ସମର୍ପଣ କରିଛନ୍ତି।

ପୃଥିବୀର ଆବିର୍ଭାବ ଏହାର ଅପାର୍ଥିବ ସତ୍ତାରୁ। ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାର ସତ୍ତା ବ୍ରହ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମବୋଧ। ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସଂପର୍କୀୟ ବହୁବିଧ ଚିନ୍ତା ଏବେ ବି ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି। ତେବେ "ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତି" ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାର କାରଣ ହେଉଛି ପ୍ରଚଳିତ ସବୁ ଧର୍ମର ତତ୍ତ୍ୱ "ବ୍ରହ୍ମ"ରେ ହିଁ ରହିଛି ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମବୋଧ ହିଁ ବିମୁକ୍ତେୟ। ତେଣୁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସକଳ ଧର୍ମଭାବ ଏକାଠି ହେବା ସମ୍ଭବ ହେବ।

ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଏବଂ ତାପରେ ବହୁବର୍ଷ ଧରି ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଲେଖାମାନ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ସେ ସମସ୍ତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମ୍ଳାନ ରହିଛି। ମାଡାମ୍ ବ୍ଲାଭାସ୍କି, ଆନିବେସାନ୍ତ ମୂଳ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଯାହା ଲେଖିଛନ୍ତି ସେ ଯେ ସେହିପରି ଅମ୍ଳାନ ରହିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମଗ୍ର

ବିଶ୍ୱର ଜୀବନ ଧାରାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲେ। କଲୋନେଲ୍ ଅଲ୍‌କଟ୍, ସି.ଡବ୍‌ଲ୍ୟୁ ଲିଡ୍‌ବିଟର, ଏନ୍ ଶ୍ରୀରାମ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଲିପ୍ତ ନିରଂହଙ୍କାର ଆତ୍ମୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ। ଆଇ. କେ ତୈମିନିଙ୍କର ଚମତ୍କାର ବିନ୍ୟାକ ବିଶ୍ଳେଷଣ – 'Self Culture", "Man, God & Universe" ପୁସ୍ତକ ଓ ଆହୁରି କେତେ ଯେ ତାହାର ତାଲିକା ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ। ଷ୍ଟେଟ ପୁସ୍ତିକାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବଡ ଗ୍ରନ୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜ୍ଞାନର ଅମ୍ଳାନ ଭଣ୍ଡାର ଭାବେ ରହିଛି ଓ ରହିବ। ସେ ଜ୍ଞାନର ଆବର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱୀୟ ଆତ୍ମ ଚେତନାକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିବାର ସାଧନାଶୁଦ୍ଧ ମାନବର ରହିଲେ ମାନବିକତାର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହେବ। ଯେଉଁମାନେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତି ପ୍ରଥମେ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାତି ପରିବାରର ଲୋକଙ୍କୁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଚିନ୍ତାରେ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଆଣି ନଥିଲେ। ସେମାନଙ୍କ ପରେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସେଇ ପଥ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ।

ସତ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପରମାତ୍ମା ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ ଗୀତାରେ ତ୍ୟାଗ ଓ ତପସ୍ୟାର ଯେଉଁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଓ ବିନ୍ୟାସ କରିଛନ୍ତି ସେ ଜ୍ଞାନ ଉପଲବ୍ଧି ଆପଣାର କରିବାକୁ ତପସ୍ୟା କରିବାକୁ ହେବ।

ଭଗବାନ ଶ୍ରୀରାମ, ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ମଧ୍ୟ ତପନିଷ୍ଠ ଥିଲେ।

"ଶ୍ରୀମଦ୍‌ଭଗବଦ୍‌ଗୀତାରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି–

"ଯୋ ମାଂ ପଶ୍ୟତି ସର୍ବତ୍ର ସର୍ବଂଚ ମୟି ପଶ୍ୟତି ।
ତସ୍ୟାହଂ ନ ପ୍ରଣଶ୍ୟାମି ସଚମେ ନ ପ୍ରଣଶ୍ୟତି !!

ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ–ଶ୍ଳୋକ–୩୦

ବିନୋଦ ବିହାରୀ ପଲାଇ
ସଂପାଦକ

❖❖❖

ନକାରାତ୍ମକ ଚିନ୍ତନ ଶୈଳୀର ପରିବର୍ତ୍ତନ

ଡଃ ଫକୀର ମୋହନ ସାହୁ

ଅଧିକାଂଶ ବ୍ୟକ୍ତି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ, ନକାରାତ୍ମକ ଭାବନା ଆମର ମସ୍ତିଷ୍କ ରସାୟନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ। ଆମର ନକାରାତ୍ମକ ଭାବନାର ଯେତେବେଶୀ ପୁନରାବୃତ୍ତି ଘଟେ ମସ୍ତିଷ୍କର ସ୍ନାୟୁସଂଯୋଗ ସେତେବେଶୀ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୁଏ। ଭାବନାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ମସ୍ତିଷ୍କ ରସାୟନର ପୁନଃପୁନଃ ଅଭ୍ୟାସ। ନ୍ୟୁରୋପେପ୍‌ଟାଇଡ୍ ନାମକ ମସ୍ତିଷ୍କର ରାସାୟନିକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉପଯୋଗ ବଳରେ ଆମର ଭାବନା ସଂଘଟିତ ହୁଏ। ଏହି ନ୍ୟୁରୋପେପ୍‌ଟାଇଡସ୍ (Neuropeptides) ଆମର ଭାବାବେଗ ଓ ବ୍ୟବହାରକୁ ରୂପ ଦିଏ। ସୁତରାଂ ଭାବନାର ପରିବର୍ତ୍ତନର ଅଂଶ ହେଉଛି ନ୍ୟୁରୋପେପ୍‌ଟାଇଡ୍‌ସ୍‌କୁ ବଦଳାଇବା ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ନିଜର ଭାବାବେଗ ଓ ବ୍ୟବହାରର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା। ଆମ ଭାବନାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇ ମସ୍ତିଷ୍କର ରାସାୟନିକ ସ୍ଥିତିକୁ ବଦଳାଇବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ରହିଛି।

ଅପ୍ରୀତିକର ଚାପଗ୍ରସ୍ତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଚିନ୍ତନ ଶୈଳୀ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହାସଲ କରିବାକୁ ହେବ। ଚାରୋଟି ସ୍ତରରେ ଏପରି ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ସକ୍ରିୟ କରିବାକୁ ହେବ।

ପ୍ରଥମ ସ୍ତର

ଅଭ୍ୟନୁକୁଳିତ (conditioned) / ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ପରିବର୍ତ୍ତନ

↓

ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର

ଚାପପୂର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମକଥନର ପରିବର୍ତ୍ତନ

↓

ତୃତୀୟ ସ୍ତର

ଅଯୌକ୍ତିକ ବିଶ୍ୱାସର ପରିବର୍ତ୍ତନ

↓

ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତର

ବିକୃତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପରିବର୍ତ୍ତନ

ସମ୍ବନ୍ଧିତ (Conditioned) ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ପରିବର୍ତ୍ତନ

ଅନେକ ସମୟରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଇଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ଆମର ଚାପଗ୍ରସ୍ତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରିଥାଉ। କିନ୍ତୁ ବେଶ କିଛି ସମୟରେ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ଆମର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ ପାଏ। ଯାଉଥିବା ଗାଡ଼ିର ଗତି ଖୁବ୍‌ବେଶୀ ବଢ଼ିଗଲେ କିମ୍ୱା ଆବଦ୍ଧସ୍ଥାନକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ କିମ୍ୱା ଅତିଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନକୁ ଚଢ଼ିଗଲେ କିମ୍ୱା ମଂଚ ଉପରେ କିଛି କହିବାକୁ ପଡ଼ିଲେ ଅଥବା ନିଜର ମାଲିକଙ୍କ ସହିତ ଆକସ୍ମିକ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଗଲେ ଶରୀର ଅଚାନକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦର୍ଶାଏ। ଏପରି ଭୟ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ହୋଇଥାଏ।

ଏପରି ଅବାଂଛିତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉଦ୍ୟମ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ କେତେକ ଅବାଂଛିତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ମୂଳକାରଣ ହେଉଛି ଆକସ୍ମିକ ସଂଯୋଗ (Association) ଦୁଇଟି ଜିନିଷ ବାରମ୍ବାର ସଂଯୋଜିତ (Paired) ହେଲେ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ପ୍ରତି ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଅନ୍ୟ ଜିନିଷଟି ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବ। ଆରିଷ୍ଟଟଲ୍‌ଙ୍କ ପରି ପ୍ରାଚୀନ ଦାର୍ଶନିକ ଏହାର ଆଭାଷ ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିଂଶ ଶତକର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧରେ ଜଣେ ଋଷୀୟ ଶରୀରବିଜ୍ଞାନୀ ଏହାର ପ୍ରାମାଣିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପସ୍ଥାପନ କଲେ।

ଏହି ଋଷୀୟ ଶରୀରବିଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ନାମ ପାଭଲଭ୍ (Pavlov)। ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୃହପାଳିତ କୁକୁର ଥିଲା। ତାଙ୍କ ଘରର ପୂଜାରୀ ଏହି କୁକୁରଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ଦେଇଥାଏ। ଖାଇବା ସମୟରେ କୁକୁର ପାଟିରୁ ପ୍ରଚୁର ଲାଳ ବୋହିବା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା। ମାତ୍ର ପାଭଲଭ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଯେ ପୂଜାରୀର ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ କୁକୁର ପାଟିରୁ ଲାଳ ବୋହୁଛି। ପାଦଶବ୍ଦ ସହିତ ଲାଳ ବୋହିବାର ସ୍ୱାଭାବିକ ସଂପର୍କ ନାହିଁ। ଅଥଚ ପୂଜାରୀର ପାଦଶବ୍ଦ ସହିତ ଖାଦ୍ୟ ଦେବାର କ୍ରିୟାକଳାପ ଏକତ୍ର ଘୁଟୁଥିବାରୁ ପାଦଶବ୍ଦ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟିର କାରଣ ହେଉଛି। ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ପାଭଲଭ୍ ଘଣ୍ଟି ବଜାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ। ଘଣ୍ଟିର ପରେ ପରେ ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ। ଏପରି ସଂଯୋଗର ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିବା ପରେ କେବଳ ଘଣ୍ଟିଶବ୍ଦ ଶୁଣି କୁକୁରର ଲାଳ ବୋହିବା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା। ଘଣ୍ଟି ଶବ୍ଦ ସହିତ ଲାଳବୋହିବାର କୌଣସି ସ୍ୱାଭାବିକ

ସଂପର୍କ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସଂଯୋଗ ବା ଅଭ୍ୟନୁକୁଳନ (Conditioning) ମାଧ୍ୟମରେ ଏହା ସମ୍ଭବ ହେଲା।

ଆମର ବହୁ ମନୋବୃତ୍ତି ଓ ଭାବାବେଗ ଏହି ଅଭ୍ୟନୁକଳନ ବା ସଂଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ରୂପ ଦେଇଥାଏ। ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପିଲାର କଥା ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ। ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ନେବାବେଳେ ଛୋଟ ପିଲାଟି ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭବ କରି କାନ୍ଦେ। ଡାକ୍ତର ହୁଏତ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ଦେବାବେଳେ ଧଳାରଙ୍ଗର ଆପ୍ରୋନ୍ ପିନ୍ଧିଥାଆନ୍ତି। ଧଳା ରଙ୍ଗର ଆପ୍ରୋନ୍ ଓ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ଏକ ଆକସ୍ମିକ ସଂଯୋଗ ପରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଧଳା ଧଳା ପୋଷାକ ପରିହିତ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଶିଶୁଟି କାନ୍ଦେ। ଏପରିକି ଧଳା ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଥିବା ନିଜର ଜନନୀକୁ ଦେଖି ମଧ୍ୟ ଶିଶୁ ଭୟରେ କାନ୍ଦିଥାଏ। ଧଳାବସ୍ତ୍ର ପ୍ରତି ଶିଶୁର ଏପରି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବା ସଂଯୋଗାତ୍ମକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା।

ଆମର ଅଧିକାଂଶ ଭାବଗତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା (Emotional Reaction) ଏହି ପଦ୍ଧତିରେ ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ। ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଟି ଆନନ୍ଦଦାୟକ କି ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ହୋଇପାରେ। ସମୟ କ୍ରମେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ତୀବ୍ରତା କମିବାକୁ ଲାଗେ। ଉପର ଉଦାହରଣର ଧଳାଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଥିବା ଜନନୀ ପ୍ରତି ଶିଶୁଟି ଭୟର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଥମେ ଦର୍ଶାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଜନନୀ ଶିଶୁଟିକୁ ବାରମ୍ବାର କୋଳେଇ ନେଇ ତା'ର ଭୟ ଦୂର କରନ୍ତି। ଏହାକୁ ବିପରୀତ ଅଭ୍ୟନୁକୁଳନ (Deconditional) କୁହାଯାଏ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ନକାରାତ୍ମକ ଚିନ୍ତନର ପରିବର୍ତ୍ତନ କଥା ବିଚାର କରାଯାଉ। ଉପର ବର୍ଣ୍ଣିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ମୁଖ୍ୟତଃ ସଂଯୋଗ (Conditioning) ମାଧ୍ୟମରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଦୁର୍ବଳ ଓ ତିରୋହିତ କରିବା ପାଇଁ ବିପରୀତ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ହେବ। ଭୟାତୁର ଶିଶୁଟିକୁ ମା' କୁହନ୍ତି "ଦେଖ! ମୋ ଶାଢ଼ୀରେ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ନାହିଁ।" ଏହା କହି ସେ ଶିଶୁକୁ ବାରମ୍ବାର କୋଳାଗ୍ରତ କରନ୍ତି। ମା'ର ଧଳାଶାଢ଼ୀ ସତ୍ତ୍ୱେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଅନୁଭବ ନ ଥିବାରୁ ଶିଶୁର ଭୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ଦୂର ହୋଇଥାଏ।

ଠିକ୍ ସେହିପରି ନକାରାତ୍ମକ ଆବେଗ (ଯଥା : ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ ପ୍ରତି ଅହେତୁକ ଭୟ) ଦର୍ଶାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକାଧିକବାର ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ

(ବେଶୀ ଉଚ୍ଚ ନୁହେଁ) ଅନୁଭବ ଦେଇ ଶୁଭେଚ୍ଛୁମାନେ ଆବେଗର ମାତ୍ରା କମାଇ ପାରିବେ। ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ ମଧ୍ୟ କ୍ଲାନ୍ତିହୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ, ପରେ ମଧ୍ୟମ ମାତ୍ରାର ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ ଓ ପରେ ବେଶୀ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ କୌଣସି "କ୍ଷତ ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ" ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିପାରିବେ। ମୋଟ ଉପରେ ଯେପରି ସଂଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ନକାରାତ୍ମକ ଆବେଗ ଗଠିତ ହୋଇଛି, ବିପରୀତ ସଂଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ କ୍ଷତିକାରକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିପାରିବେ।

ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟର ସହାୟତା ନ ନେଇ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱକୀୟ ଚେଷ୍ଟାରେ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିପାରିବେ। ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥାଟି ନକାରାତ୍ମକ ଆବେଗ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି (ଯଥା: ନିଜ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରି ନିଜର ପ୍ରତିକୂଳ ମତାମତ ଜଣାଇବା), ସେହି ଅବସ୍ଥାର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦିଗ ଚିନ୍ତାକରି ନିଜକୁ କ୍ଲାନ୍ତହୀନ (Relaxed) ମନେ କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ ବେଶ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇଥାଏ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସାମନାରେ ଠିଆହେବାର କଳ୍ପନା କରିପାରନ୍ତି। ପରେ ପରେ ଦୃଢ଼ଭାବରେ ନିଜର ବିରୋଧମତ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ କରିପାରନ୍ତି। ମୂଳତଃ ଯେଉଁ ଉପାଦାନଟି ସବୁଠାରୁ କମ୍ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି, ସେହି ଉପାଦାନରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଧୀରେ ଧୀରେ ତୀବ୍ର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଅବସ୍ଥାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ମାନସିକ ଚିତ୍ର ଗଠନ କରିପାରନ୍ତି ଏପରି କଲେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳତା ଦୁର୍ବଳ ହେବ।

ଚାପପୂର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମକଥନର ପରିବ[illegible]ନ

କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ନକାରାତ୍ମକ ଭାବନା ଏତେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୁଏ ଯେ ଏହା ଆମର ମନ ପ୍ରାଣକୁ କବଳିତ କରି ବସେ। ଏହାର ଚାପରେ ଆମର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୁଏ।

ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ନକାରାତ୍ମକ ଭାବନାକୁ ଦୂରେଇବା ଅତି ଆବଶ୍ୟକ। ମନେରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଏଠାରେ ନକାରାତ୍ମକ ଭାବନାର ଅବଦମନ (Repression)କଥା କୁହାଯାଉ ନାହିଁ। ସିଗମଣ୍ଡ୍ ଫ୍ରଏଡ୍ ଅବଦମନ ପରିଭାଷାଟିର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି। ତାଙ୍କ ମତରେ ଆମର ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କାମନାବାସନା ଓ ଅସାମାଜିକ ଭାବନାକୁ ଆମେ ମନର

ଗଭୀର ପ୍ରଦେଶକୁ ଠେଲି ଦେଉ। ଏସବୁ ଅବଦମିତ ହୋଇ ମନର ଅଚେତନ ସ୍ତରରେ ରହିଥାଏ। ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ଆବେଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହା ଉପରକୁ ଉଠିଆସେ। ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଅପ୍ରୀତିକର ଘଟଣା ବା ଭାବନାରୁ ନିଜକୁ ଦୂରେଇ ନେଇ ବ□ମାନକୁ ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ମନୋନିବେଶ କରିବାର ମାନସିକତା ଏକ ଉପଯୋଗୀ ପନ୍ଥା ଏବଂ ଏ ପନ୍ଥା ଦୃଢ଼ ହେବା ଉଚିତ୍।

ଏହାକୁ ଦୁଇଟି ପ୍ରଣାଳୀରେ ବ୍ୟବହାରିକ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରେ। ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଆତ୍ମକଥନ (Self-Talk)। ଆମେ ନିଜକୁ ନିଜେ ଅନେକ ସମୟରେ କେତେ କଥା କହିଥାଉ। ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ଭାବନା ହେଉଛି ନିଜ ସହିତ କଥାବା□। ଆମର ଆତ୍ମକଥନ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାରରୁ ସମ୍ଭାବନାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ସ୍ଥଳେ ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ଆତ୍ମକଥନ ବ୍ୟବହାରକୁ ହ୍ରାସ କରିପାରେ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ନିଜ କର୍ମସଂସ୍ଥାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଠକକୁ ଯିବା ସମୟରେ ଆଶଙ୍କା କରିପାରନ୍ତି ଯେ ବୈଠକରେ ବହୁ ବିବାଦୀୟ ବିଷୟ ଆଲୋଚିତ ହେବ। ସୁତରାଂ କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି। ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ବୈଠକର ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ବୈଠକକୁ ଯିବାପୂର୍ବରୁ ଆତ୍ମକଥନର ସହାୟତା ନେଇ ପାରନ୍ତି। ସେ ନିଜକୁ ନିଜେ କହିବେ– "ମୁଁ ଶାନ୍ତ ରହିବି। ଧୀର ମନରେ ମୋର ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବି।" ଏପରି ଆତ୍ମକଥନର ପୁନରାବୃ□ ବହୁ ପରିମାଣରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ହ୍ରାସ କରିବ। ନକାରାତ୍ମକ ଆବେଗ କମାଇବ।

ଅନ୍ୟ କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ନକାରାତ୍ମକ ଓ କ୍ଷତିକାରକ ଭାବନା (ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବନା) ମନକୁ ବାରମ୍ବାର ଆସୁଥିଲେ ବ୍ୟକ୍ତି "ଚିନ୍ତନ-ବନ୍ଧ" ପ୍ରଣାଳୀର ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରନ୍ତି। ବ୍ୟକ୍ତି ବେଳେବେଳେ ଧୀର ସ୍ୱରରେ ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ, ଉଚ୍ଚ ଓ ଦୃଢ଼ସ୍ୱରରେ କହିପାରନ୍ତି– "ବନ୍ଦ କର"। ନିଜକୁ ନିଜେ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାର ଆତ୍ମକଥନ ଫଳବତୀ ହୋଇଥାଏ।

ଅମୂଳକ ବିଶ୍ୱାସର ପରିବ□ନ

କେତେକ ଘଟଣା ବିଶ୍ୱାସକୁ ଜନ୍ମଦିଏ ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ ଅନୁକୂଳ କିମ୍ବା ପ୍ରତିକୂଳ ଭାବାବେଗ ସୃଷ୍ଟିକରେ। କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ବିଶ୍ୱାସ ପୂରାପୂରି

ଅମୂଳକ ହୋଇପାରେ। ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ, ଜଣେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ପରୀକ୍ଷାରେ ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭାବିନେଇପାରେ ଯେ ସେ ଅପଦାର୍ଥ। ଏପରି ବିଶ୍ୱାସ ଜନ୍ମିଲେ ତାହାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ବିଷାଦଗ୍ରସ୍ତ ରହିବା ସ୍ୱାଭାବିକ। ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସର ବିଲୟ ଘଟିଲେ ଅନ୍ୟସବୁ ଜଟିଳତା ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରବେଶ କରିବ।

ଏପରି ଅମୂଳକ ବିଶ୍ୱାସର ପରିବ□ନ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରିବେ। ଅମୂଳକ ବିଶ୍ୱାସର ବିଲୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ଓ ସୂଚନାର ସନ୍ଧାନ ନେବାକୁ ହେବ। ପରୀକ୍ଷାରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଦିନକୁ କେତେଘ□। ପରିଶ୍ରମ କରନ୍ତି। ଯେଉଁମାନେ ଉଚ୍ଚତର ସଫଳତା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କେତେଥର ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ? ପରୀକ୍ଷା ଦେବା ବ୍ୟତୀତ ଜୀବନର ଅନ୍ୟ ସବୁ କେଉଁ ଦିଗର ବ୍ୟକ୍ତିର ଦକ୍ଷତା ରହିଛି, ତାହାର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯିବା ଉଚିତ। ଏପରି ଅନୁଶୀଳନ ପରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଜଣକ ହୁଏତ ଅନୁଭବ କରିବେ ଯେ ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଅପଦାର୍ଥ ନୁହଁନ୍ତି। ଭବିଷ୍ୟତରେ ପରିଶ୍ରମ କଲେ ସେ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ସଫଳତା ହାସଲ କରିପାରିବେ। ଏବେ ମଧ୍ୟ ବହୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଦକ୍ଷତା ରହିଛି।

ବିକୃତ ଭାବନାର ସଂଶୋଧନ

ଅମୂଳକ ବିଶ୍ୱାସ ବ୍ୟତୀତ କେତେକ ବିକୃତ ବିଶ୍ୱାସ ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟିକରେ। ଏପରି ବିକୃତ ଭାବନାର ସଂଶୋଧନ ପୂର୍ବରୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରଥମେ ଆବଶ୍ୟକ। ବ୍ୟକ୍ତି ଏସବୁ ବିକୃତ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ସଚେତନ ହୋଇପାରିଲେ ସମସ୍ୟା ସୁଧୁରିଯିବ।

କେତେକ ବିକୃତ ଭାବନା ହେଉଛି ଅତିରଞ୍ଜିତ ଚିନ୍ତନ। ବେଶ କରି ଲୋକ ଅବାସ୍ତବ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ନେଇ ଘଟଣାସବୁକୁ ଅତିରଂଜିତ କରନ୍ତି। ଏପରିଲୋକଟି ହୁଏତ କହିଥାଏ– "ମହେଶ ଦଶମିନିଟ୍ ବିଳମ୍ବରେ ଆସିଲା। ତା'ଦ୍ୱାରା କିଛି ହେବ ନାହିଁ।" ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ହୁଏତ କହିଥାଏ "ସେ ଯାହାସବୁ କରୁଛି, ସବୁ କାମ ଅର୍ଥହୀନ" କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବିଚାର ନ ଥାଇ ମୂଲ୍ୟାୟନ ନ କରି ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି।

ଅନ୍ୟ କେତେକ ବିକୃତ ଭାବନାର "ସବୁ ଅଛି" କିମ୍ବା "କିଛି ନାହିଁ"ର ମନୋଭାବ ପ୍ରକାଶ ପାଏ। ଏମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ବିଶ୍ୱାସରେ "ପୂରାପୂରି ସତ କିମ୍ବା ପୂରାପୂରି ମିଛ" ଅଥଚ 'ସବୁବେଳେ' କିମ୍ବା କଦାପି ନୁହେଁ" ଅଥବା "ପୂରା ଭଲ କିମ୍ବା ପୂରା ଖରାପ" ପରିଭାଷାସବୁ ବହୁଳ ଭାବରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥାଏ।

ଭାବନା ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ଅନ୍ୟ ଏକ ରୂପ ହେଉଛି ନିଜକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟୀ ମନେ କରିବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟୀ ମନେକରିବା। କୌଣସି ଏକ ଉତ୍ସବ ବିଫଳ ହେଲେ ହୁଏତ ନିଜେ ପୂରାପୂରି ଦୋଷୀ ବୋଲି ମନେକରନ୍ତି। ଅନ୍ୟ କେତେକ ଲୋକ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପୂରାପୂରି ଦୋଷୀ ବୋଲି ବିଚାର କରନ୍ତି। ଏ ଦୁଇଟି ଚିନ୍ତାଧାରା ଅମୂଳକ ଓ ଅବିଚାରିତ।

ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ଭାବନା ସଂପର୍କରେ ସଚେତନ ହେବା ସମାଧାନର ପ୍ରଥମ ମାର୍ଗ। ଏସବୁ ତୃଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିନ୍ତନ ଶୈଳୀ ମାନସିକ ଚାପ ବୃଦ୍ଧିକରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାନସିକ ସୁଖଶାନ୍ତିକୁ ବ୍ୟାହତ କରୁଥିବାରୁ ଏଗୁଡ଼ିକର ସଂଶୋଧନ ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ।

ଚାପମୁକ୍ତ ଜୀବନର ଉପଲବ୍ଧି ପାଇଁ ଅତୀତର କେତେକ ସଂଯୋଗ (ବା ଅଭ୍ୟନୁକୂଳନ) ଫଳରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ଅନୁପଯୋଗୀ ଭାବଗତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ପରିହାର କରିବାକୁ ହେବ। ଉପଯୋଗୀ ଆତ୍ମକଥନର ସହାୟତା ନେଇ ଚାପଗ୍ରସ୍ତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରୁ ଦୂରେଇ ଯିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଗଠନ କରିବାକୁ ହେବ। ପରିଶେଷରେ ସଚେତନ ଭାବରେ ତୃଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ଚିନ୍ତନପ୍ରଣାଳୀର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ହେବ। ପୁନଃ ପୁନଃ ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ସୁଚିନ୍ତିତ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଚାପମୁକ୍ତ ଭାବନା ନିଶ୍ଚୟ ସମ୍ଭବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ।

ରିସର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରଫେସର
ଜାଭିୟର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଶିବ

ଅଶୋକ କୁମାର ମହାପାତ୍ର

ଶିବ ସୂତ୍ର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ । ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମ ସାକ୍ଷାତ୍‌କାର ସମ୍ଭବ । କିନ୍ତୁ ଏହାର ଠିକ୍ ଭାବ ବୁଝିବା ସାଧକର ବିବେକ ଓ ବୈରାଗ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଏକାଗ୍ରତା ସହ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ସୂତ୍ରର ଅର୍ଥ ଉପରେ ଅବିରତ ଧାରଣା ଓ ଧ୍ୟାନ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ତାହାଛଡ଼ା ଆବଶ୍ୟକ, ସାଧକର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଶିବ ସୂତ୍ର ବିଷୟରେ ଭକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିଜ୍ଞାସା । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସାହିତ୍ୟରେ ଏହି ବିଷୟରେ ରଚନା ସୀମିତ। ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧର ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେଉଁ ଦୈବୀ ଶକ୍ତି ସଂସାର ପାଳନ କରିଆସୁଛି ତାହାର ମହିମା, ମର୍ଯ୍ୟାଦା, ତେଜ, ଗାରୀମାର ଈଷତ୍ ଧାରଣା ଦେବା । ଏହି ଦୈବୀ କ୍ଷମତାକୁ ସଂସ୍କୃତରେ ଶକ୍ତି ଓ ଶିବ, ଦିବ୍ୟ ଚୈତନ୍ୟ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଏ । ଏହା ଏହି ବିଶ୍ୱର ଅନ୍ତରତମ ଧାରଣା ଶକ୍ତି । ଏହାହିଁ ହିନ୍ଦୁ ଦର୍ଶନରେ ଶିବ ଶକ୍ତି ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣିତ । ଏହି ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଓ ସାଧନା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ମିଳନକୁ ସହଜ କରେ ।

ଆତ୍ମ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିବା ବହୁ ଗୁରୁ ଏହି ଶିବଶକ୍ତି ତ□୍ୱକୁ ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଲିପସୁଙ୍କୁ ଶିଖାଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ତେବେ ତାହା ପ୍ରାୟ ବିଫଳ ହୁଏ କାରଣ କେବଳ ମାନସିକ ଧୀଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ତାହା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେବେ ଯେଉଁ ସାଧନା ଓ ଆତ୍ମ ଅନୁଶାସନ ଦ୍ୱାରା ନିଜ ଚେତନାରେ ଏହାର ସାକ୍ଷାତକାର ସମ୍ଭବ, ଏହି ମାନସିକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ତାହାର ଭି□ ସ୍ଥାପନ କରେ ।

ତେଣୁ କେବଳ ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରି ଶିବଶକ୍ତି ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ। ତେବେ ସାଧକ କିପରି ଏହି ଦୈବୀ ଶକ୍ତି ବ୍ୟବହାର କରି ନିଜର ଚେତନାକୁ ଉଚ୍ଚତର ସ୍ତରକୁ ନେଇପାରିବ ଓ ଦିନେ ଆତ୍ମ ସାକ୍ଷାତ୍‌କାର କରିପାରିବ ସେହି ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ ଧାରଣା ହେଲେ ଲେଖକଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଫଳ ହେବ । ଆମର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପୁଞ୍ଜି ଏତେ କମ ଓ ଚରମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏତେ ମହାନ ଯେ ଏହି ଦୈବୀ ଶକ୍ତିର ସାହାଯ୍ୟ ଆମ ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ଶକ୍ତି ଆତ୍ମାର ସମସ୍ତ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ସୁନ୍ଦର ସମ୍ବନ୍ଧ ରକ୍ଷା କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଅଛି । ଦୈବୀ କ୍ଷମତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାକୃତିକ ଭାବରେ ଦୈବୀ ଇଚ୍ଛା ବା ଶିବଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପୁରଣ କରୁଅଛି । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ଇଚ୍ଛା ବା ଅନିଚ୍ଛା ବା ଶିବଶକ୍ତି ପ୍ରତି ତାହାର ମନୋବୃ□ ବା ଜୀବନ ଓ ବିଶ୍ୱରେ ଏହାର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେନାହିଁ । ଡାକ୍ତର ଓ ମନସ୍ତତ୍ୱବିତ୍‌ମାନେ ଶରୀର ଓ ମସ୍ତିଷ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ବିମୋହିତ ହୁଅନ୍ତି । କେଉଁ ବୁଦ୍ଧି ଏତେ କୋଟି କୋଟି କୋଷଙ୍କୁ ନେଇ ଦେହର ବିଭିନ୍ନ ଅଙ୍ଗପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗଙ୍କୁ କୌଣସି ବିଶ୍ରାମ ନ ଦେଇ କୌଣସି ଭୁଲ୍ ନକରି ପୁରାପୁରି ଅଲଗା ଅଲଗା କାମରେ, ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଙ୍ଗତି ରକ୍ଷାକରି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଉଥାଏ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ପଚାରି ନଥାନ୍ତି । ଏହି ବିଚକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେହ ମଧ୍ୟରେ ଓ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ କିପରି ହୁଏ ? ଏ ସବୁ ପ୍ରକୃ□ କରୁଛି ବୋଲି କହି ସେମାନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ । କିନ୍ତୁ ସେହି ସନ୍ତୋଷ ଭି□ହୀନ । କେବଳ ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ଓ ବିଶ୍ୱର ଅପରିମେୟ ଅଚଳ ଗଭୀରତାକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିଛନ୍ତି- ସେମାନେ ଜାଣିଛନ୍ତି ତହିଁରେ ଲୁକ୍କାୟିତ ହୋଇଛି କେଉଁ ଜ୍ଞାନ, ତାହା ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ବାସ୍ତବତଃ ଅଚିନ୍ତନୀୟ । ସାଧକ ନିଜ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ସେଠାରେ ପ୍ରବେଶ ନକଲେ ମନୁଷ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ ଅଜ୍ଞ ରହିଯିବ ।

ପୂର୍ବ କାଳର ମୁନିଋଷି ଓ ବ□ମାନ ଯୁଗର ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ ଏତିକି ଯେ ବିଜ୍ଞାନ 'କାହିଁକି' ପ୍ରଶ୍ନ କରେନାହିଁ । କେବଳ ସ୍ଥୁଳଜଗତର ସ୍ୱୀକୃତ ସତ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବାରୁ ମନ ଓ ଚୈତନ୍ୟ ତାହାର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସେନାହିଁ । ତାହା ବିନା ମନୁଷ୍ୟ ଓ ବିଶ୍ୱର ରହସ୍ୟ ଜାଣିବା ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ସ୍ଥୁଳ ଜଗତ ଓ ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ଥୂଳ ଶରୀର ବିଷୟରେ ବିଜ୍ଞାନର ଜ୍ଞାନ ଠିକ୍ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ପକ୍ଷପାତୀ । ଯେପରି ମନସ୍ତ□ ୍ୱକୁ (ମନ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ) ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନକୁ ବହୁଦିନ ଲାଗିଲା, ସେହିପର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା, କର୍ମବାଦ ଓ ପୁନର୍ଜନ୍ମକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନକୁ ବହୁଦିନ ଲାଗିବ । ସେହିଦିନ ଯାଏ ସୁଖର ସନ୍ଧାନରେ ଆମେ ବିଜ୍ଞାନ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇ ରହି ପାରିବା ନାହିଁ ।

ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ହିତପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନର ବ୍ୟବହାର ଓ ତତ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମନୁଷ୍ୟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନାଶ ଓ ପୀଡ଼ା ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରୟୋଗ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ବିରୋଧାତ୍ମକ ସତ୍ୟ । ଏହା ଅବଶ୍ୟ ସତ୍ୟ ଯେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନେ ମନୁଷ୍ୟର ପୀଡ଼ା ଓ ସଂହାର ପାଇଁ ଯାହା ଉଦ୍ଭାବନ କରନ୍ତି ତାହା ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ମାନଙ୍କ ଇସାରରେ କରନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏହା ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ ଯେ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ଓ ସେମାନେ ତାହାର ପ୍ରୟୋଗ ବିଷୟରେ ଜାଣନ୍ତି । ତେଣୁ ଭୟାନକ କର୍ମ ପାଇଁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଦାୟୀ ଓ ଏହାର କର୍ମଫଳ ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କେହି ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଭୟାନକ ବୋମା ଯାହା ମୁହୁ□କେ ବିରାଟ ସହରକୁ ପାଉଁଶରେ ପରିଣତ କରି ଦେଇ ପାରିବ, ତାହା ଉଦ୍ଭାବନ କରିବାକୁ ବାଧ କରିନଥିଲା । ରାଜନୀତିର ଖେଳରେ ନୀତିର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ଶତ୍ରୁର ଦ୍ୱାହୀଦେଇ ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ଶୋଷଣର ମଧ୍ୟ କାରଣ ନାହିଁ । ଦେଶ ସ୍ୱାର୍ଥ ନାମରେ ଆଜିର ଶତ୍ରୁ କାଲିର ମିତ୍ର, ଆଜିର ମିତ୍ର କାଲିର ଶତ୍ରୁ ।

ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ମାନସିକତାର କେତୋଟି ଅମାନୁଷୀକତାର ନମୁନା ଆଦୌ ବୁଝି ହୁଏନାହିଁ । ଏକମାତ୍ର କାରଣ ହୋଇପାରେ ଯେ ମନୁଷ୍ୟର ବୁଦ୍ଧି ଓ ଜ୍ଞାନ ଯେପରି ଭାବରେ ବଢିଛି, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଓ ନୈତିକତା ସେହି ତୁଳନାରେ କମିଛି । ତେଣୁ କହିବା ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନ ଯେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଯେ ମନୁଷ୍ୟର ସାରତତ୍ତ୍ୱ ତାହା ନ ଜାଣିଲା ଯାଏ ଓ ତାହାର ନୈତିକ ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁଣର ପୁନରୁ□ାନ ନ ହେଲେ ବ□ମାନର ବିପଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅମଙ୍ଗଳଜନକ ଅବସ୍ଥାର ପରିବ□ନ ଘଟିବ ନାହିଁ ।

ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷା, ଆସକ୍ତି, ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସେବା ଇତ୍ୟାଦି ଦୁର୍ବଳତା ଦୂର କରିବା ଆମ ପାଇଁ କଷ୍ଟକର ହୁଏ କାରଣ ସେଥିପାଇଁ ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷମତା ସୀମିତ । ଆମେ ସେଥିପାଇଁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଆମର ନିମ୍ନ ଚରିତ୍ର ସଙ୍ଗେ ବିନା ପ୍ରଗତିରେ ସଂଘର୍ଷ କରୁଥାଉ । ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ HIgher Self ଅଛି ଯାହାର ଶକ୍ତି ଅପରିମିତ କାରଣ ତାହାର ଦୈବୀ ଶକ୍ତି ସଙ୍ଗେ ସଂଯୁକ୍ତ । ଆମେ ଯଦି ଆମର HIgher Selfକୁ ଆବାହନ (invoke) କରିପାରିବୁ ଆମର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସମ୍ପଦ ବହୁଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ଓ ଆମର ପ୍ରଗତି ଆଶାତୀତ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ସାରା ବିଶ୍ୱରେ

ଅପ୍ରମେୟ ଅସଂଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ପାଳନ, ଜୀବନୀଶକ୍ତି ଦିଅନ୍ତି ସେ ଯେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବ□ନ ଆଣିପାରିବେ ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ କାହିଁ? ସେହି ଶକ୍ତିର ବ୍ୟାପ୍ତି ଏତେ ଅଧିକ ଯେ ତାହା ସାରା ବିଶ୍ୱକୁ ଆଚ୍ଛାଦିତ କରି ରଖିଛି, ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରତି ବ୍ୟକ୍ତିର ହୃଦୟରେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁଭୂତ । ଯଦି ଶିବ, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ଦିବ୍ୟ ଚୈତନ୍ୟ ହିଁ ମନୁଷ୍ୟ ହୃଦୟର ଅଧିପତି, ତେବେ ଶକ୍ତି ଯିଏ ଶିବଙ୍କ ସହାନୁଗାମିନୀ ଓ ଦୈବୀ ଇଚ୍ଛାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିଣୀ ସେ ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ହୃଦୟରେ ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଓ ମନୁଷ୍ୟକୁ ସତ୍‌କର୍ମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ।

ତେଣୁ ଆମର ସାଧନାରେ ଏହି ଦୈବୀ ଶକ୍ତିକୁ ଆବାହନ କରି ତାଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବା ଏକ ଅନିଶ୍ଚିତ ଆଶା ନୁହେଁ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପଷ୍ଟ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଅପରିବ□ନୀୟ, ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଓ ନିଶ୍ଚିତ । ଆମେ ସବୁବେଳେ ଏହି ବିଷୟରେ ସଚେତନ ରହିବା ଉଚିତ ଓ ଏହି ଶକ୍ତିର ସାହାଯ୍ୟ ସାଧନାରେ ନେବା ଉଚିତ । ଏହା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଓ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଯେ ସାଧନାରତ ବହୁ ସାଧକ ମନୁଷ୍ୟ ଓ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଗତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓ ଆତ୍ମ ସାକ୍ଷାତ୍‌କାର ସେମାନଙ୍କ ଶେଷ ଅଭିପ୍ରାୟ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଭିତରେ ଥିବା ଏହି ଶକ୍ତିର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ ଆତ୍ମ ଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ସାଧନା ପଥରେ ଆମେ ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକ ବହୁ ଉପକାରୀ ପଦ୍ଧତି ଅବା କୌଣସି ନୂଆ ପଦ୍ଧତି ଆପଣାଇବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରୁ।

କିନ୍ତୁ ତାହା ସାଧକଙ୍କୁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ । ଆଧାତ୍ମିକ ପନ୍ଥାରେ ଚୈତନ୍ୟର ଉନ୍ମିଳନ ଏକ ଅବିରତ ପ୍ରକ୍ରିୟା; ଏକ ମୁକ୍ତ ମନ ଓ ଉନ୍ନତତର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ବିନା ଆମ ଗତି ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଓ ସ୍ଥିର ହୋଇଯିବ । ନୈରାଶ୍ୟ ଓ ନିରଗ୍ରହତା ଏହାର ଲକ୍ଷଣ ।

ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ଅସମୀଚିନ ହେବ ନାହିଁ। ଆଧାତ୍ମିକ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଅନେକ ସଂସ୍ଥା ଅଛି। ସବୁ ସଂସ୍ଥାର କିଛି ଶିକ୍ଷା ଅନନ୍ୟ; ମାତ୍ର ଅଧିକାଂଶ ଶିକ୍ଷା ଯାହା ସଭ୍ୟଙ୍କୁ ସୁପଥରେ ନେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାର ଶିକ୍ଷା ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାୟ ସମାନ। ଏଠାରେ

ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତି ସେହିପରି ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସଙ୍ଗେ ମିଳିମିଶି ଏକାଠି କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ହୁଏତ ଅନେକ ଉପକାର ହୁଅନ୍ତା। ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଲଗା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏକାଠି କରନ୍ତେ। ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଓ ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ଧାରଣା ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତା। ଏଠାରେ କାହାକୁ ନିଜ ସଂସ୍ଥା ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ, ବିଶ୍ୱାସ ବା ସ୍ୱାଧୀନତା ଦୂର କରିବାକୁ କୁହାଯାଉନାହିଁ। ତେବେ କାହାର ଏପରି ଭ୍ରାନ୍ତି ନ ଥାଉ ଯେ ଆମେ ବା ଆମର ସଂସ୍ଥା କେବଳ ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ। ଆମେ ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ଅନ୍ୟଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ବହୁ କଥା ଶିଖିପାରିବୁ ଓ ଆମର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସାହିତ୍ୟକୁ ଅଧିକ ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିପାରିବୁ। ଆମକୁ ଓ ଆମର ରୀତିନୀତିକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ବୋଲି ଭାବିବା ଏକ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ମନୋବୃତ୍ତିର ପରିଚାୟକ ଓ ସର୍ବଦା ବର୍ଜନୀୟ – ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାର ସ୍ଥାନ ହିଁ ନାହିଁ। ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ଗୋଟିଏ Reality ଓ Universal Brotherhood କୁ ପ୍ରଥମ ନୀତି ବୋଲି ମାନୁ ଆମେ ଯଦି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ମନୋଭାବରୁ ଦୂରରେ ନରହି ପାରିବୁ, ମଣିଷ ମଣିଷ, ଦେଶ ଦେଶ, ଧର୍ମ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ ଦେଖିବୁ ତାହା ହେଲେ ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନର ସନ୍ଦେଶ ସର୍ବ ସାଧାରଣଙ୍କୁ ଦେବା ପାଇଁ ଆମର କି ଅଧିକାର ଅଛି ?

ମନର ଉଦାରତା, ସାର୍ବଜନୀନତା ଭାବ ଆଣିବାକୁ ଆମକୁ ସହଜ ହେବ ଆମେ ଯଦି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସଚେତନ ହେବା ଯେ ଆମେ ଯାହା କରୁଛୁ ସବୁ ସେହି ଦିବ୍ୟ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଘଟୁଛି । ତାହା ଖାଲି ବିଶ୍ୱକୁ ଆଚ୍ଛାଦିତ କରିନାହିଁ । ପ୍ରତି ବ୍ୟକ୍ତିର ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ରହିଛି । ତାହାହେଲେ ଆମେ ଜାଣିପାରିବା କୌଣସି ଲୋକ ଯାହା ଚାହେଁ ତାହା କରିପାରେ ନାହିଁ । ତାହାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ସେହି ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୁଏ । ତାକୁ ସେତିକି ଶକ୍ତି ଓ ସୁଯୋଗ ମିଳେ ଯାହା ସେହି ଶକ୍ତି ନିରୂପଣ କରେ । ବ୍ୟକ୍ତିର ଅହଂ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନଭିଜ୍ଞତା, ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଯୋଗୁ ସେ ଜୀବନରେ ଏହି ମୌଳିକ ସତ୍ୟଟି ଅନୁଭବ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଲୋକର ଚୈତନ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ତାହାକୁ ଏହା ଦିବା ଲୋକ ପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ । ତାହାର ଅର୍ଥ ଅବଶ୍ୟ ନୁହେଁ ଯାହା ଘଟିବା କଥା ଘଟିବ ଓ ମନୁଷ୍ୟ ଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ସଚେତନ ରହିବା

ଉଚିତ ଯେ ତାହାର ଶକ୍ତି ସୀମିତ, ତା'ର ନିଜ ପ୍ରାରବ୍ଧ, ପରିସ୍ଥିତି, ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ପର୍କ ତାହାର ଇଚ୍ଛାଧୀନ ନୁହେଁ । ଏହି ସବୁ କଥା ତାହାର ହୃଦୟରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ଦୈବୀ ଶକ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ । କିନ୍ତୁ ସେ ନିଜେ ଯେହେତୁ Universal Cosmic Consciousness ବା ପରମାତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ଦିବ୍ୟ ଚେତନାର ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ର ଯଥା ଆତ୍ମା, ତାହାର ଇଚ୍ଛଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ତାହାର ଜୀବନରେ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନରେ ବହୁ କଥା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ ।

ତେଣୁ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନ ଦୁଇଟି ଶକ୍ତିର ସମାହାର ବା ସଂଘାତୋତ୍ପନ୍ନ। ଏହି ଦୁଇଟି ଶକ୍ତି ବିବ□ନର ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ସୁସଙ୍ଗତି ସହ କାର୍ଯ୍ୟ କରେନାହିଁ । କାରଣ ସେତେବେଳେ ପାତଞ୍ଜଳୀଙ୍କ ଲିଖିତ ପ□ କ୍ଳେଶ, ଅବିଦ୍ୟା, ଅସ୍ମିତା, ରାଗ, ଦ୍ୱେଷ ଓ ଅଭିନିବେଶ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଥାଏ । ଆତ୍ମ ସଂଯମ ବା ସାଧନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଜୀବନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କରିବା-ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ଳେଶ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବ ଧିରେ ଧିରେ କମାଇ ଶେଷରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବହୀନ କରିଦେବା । ଶେଷରେ ଆତ୍ମା ନିଜ ଜ୍ୟୋତିରେ ଦୀପ୍ତିମାନ ରହିବ, ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେବ, ଓ ଗୁରୁଙ୍କ guidanceରେ କ୍ରମବିକାଶରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଫଳପ୍ରଦ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ । ନିମ୍ନ ଚରିତ୍ର (Lower Nature)କୁ ଆତ୍ମାଦ୍ୱାରା ପରାଭୂତ କରିବାକୁ ଦୈବୀ ଶକ୍ତିର ଆଶୀଷ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସାହାଯ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ଆବାହନ କରି ପବିତ୍ର ମନରେ ସ୍ୱାର୍ଥବିହୀନ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହି ବିଷୟଟି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଏହି କାରଣର ଅବତାରଣା କରାଯାଉଅଛି ଯେ ସାଧକ ନିମ୍ନ ସ୍ୱଭାବ (Lower Nature) ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଂଗ୍ରାମ କଲାବେଳେ ଭାବେ ଯେ ତା'କୁ ଏକୁଟିଆ, କେଉଁଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ନପାଇ, ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ପଡୁଅଛି । ହତାଶା ଓ ଅନ୍ଧକାରର ସେହି ସମୟରେ ସେ ବିସ୍ମୃତ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯେ ସେ ଏକ ମହାନ କୁଳର ସନ୍ତାନ ଓ ଦୈବୀ ମାତାଙ୍କ ଶକ୍ତି ତା'ର ହୃଦୟରେ ସଦାବେଳେ ବିରାଜମାନ, ସେହି ଶକ୍ତିକୁ ଆବାହନ କଲେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ଏହି ସାହାଯ୍ୟ ଏକ ବାହ୍ୟିକ ଶକ୍ତି ଭାବରେ ଆସିବ ତାହା ନୁହେଁ, ତାହା ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଶକ୍ତି ବା ଏକ ଏକ ପ୍ରଶାନ୍ତି ଭାବରେ ଆସିପାରେ ଯାହା ବହିଃ ସାହାଯ୍ୟକୁ ଅନାବଶ୍ୟକ କରିଦିଏ ।

ସାଂସାରୀକ ଜୀବନର ପାର୍ଥିବ ସାହାଯ୍ୟ କଥା ଏଠାରେ କୁହାଯାଉନାହିଁ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନରେ ସାଧକର ଯେଉଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକମାନ ଆସେ ତାହାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ । ସେତେବେଳେ ଯେଉଁ ଦୈବୀ ଶକ୍ତି ଆମ ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ଲୁକ୍କାୟିତ ତାହାର ସାହାଯ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଫଳପ୍ରଦ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଗୁଡ଼ିକ ଆମର ମନ ଓ ଚୈତନ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ସଂପୃକ୍ତ, ସେଗୁଡ଼ିକ ମାନସିକ, ସ୍ୱକଳ୍ପିତ, ଓ ଆତ୍ମନିଷ୍ଠ । ଏହି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଦୂର କରିବାକୁ ଯେତେ ବାହ୍ୟ ଅବସ୍ଥା ନୁହେଁ, ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକ ମାନସିକ ସ୍ଥିତିର ପରିବ□ନ । ତେଣୁ ଦିବ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଆବାହନ ଓ ସେ ଆମ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣିବେ ବୋଲି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ହିଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଦୂର କରିଦେବ । ଏହା ସାଧକଜୀବନର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଅଂଶ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

❖❖❖

ଲେଖକ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ଲଜ୍ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ସଭ୍ୟ

ଦାନ

ମିତାଲିନୀ ମହାପାତ୍ର

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର୍ମ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଦାନର ମହତ୍ୱ ଉପରେ ସବିଶେଷ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଉଛି, ଶିକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ମାନବକୁ ଚେତେଇ ଦିଆଯାଏ ।ତାର ସ୍ୱଭାବ ହେଉଛି ଦେବା ।କିନ୍ତୁ ମାନବ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଏପରି ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି ସେ ଦେବା ପରିବ□ ନେବାର ଭାବନା ତୀବ୍ର ହୋଇଉଠୁଛି ।ଯାହାଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ପ୍ରକୃତିର ଦାନରେ ସେ ବଳିୟାନ ସେହି ପ୍ରକୃତିରାଜିକୁ ନଷ୍ଟଭ୍ରଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଶ୍ଚାଦ ପଦ ହେଉନାହାଁନ୍ତି । ପ୍ରକୃତି ଆମକୁ କଣ ବା ଦେଇନାହାଁନ୍ତି । ପୃଥିବୀ ମାତା ତାର ସବୁ କିଛିଦେଇ ଆମ୍ଭକୁ ଜୀବନର ଗତିପଥରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଚାଲିଛନ୍ତି ।ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ ଅବିରତ ଆଲୋକ,ଉ□ାପ ଶକ୍ତି ଦେଇ ବିଶ୍ୱ ସମସ୍ତ ଜୀବନକୁ ବଂ□ାଇରଖିଛନ୍ତି । ଲଗାତର ମେଘୁଆ ପାଗ ଓ ବର୍ଷାର ବର୍ଷଣ ପରେ ଟିକେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କିରଣ ପାଇଁ କି ବ୍ୟାକୁଳତା ,ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶୀତର ପ୍ରଭାବରେ ଦେହ ହାତ ଶିଥିଳ ହେବାବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କିରଣ କେତେ ଆନନ୍ଦଦାୟକ । ଘୋର ଅନ୍ଧକାର ଭେଦକରି ପୂର୍ବକାମକୁ ରକ୍ତିମ ସୂନେଲି କିରଣ ର ଦୃଶ୍ୟ କି ଚିତାକର୍ଷକ, ବାୟୁ ଦେବାତାଙ୍କର ଦାନ ମଧ୍ୟ ଅତୁଳନୀୟ । ବାୟୁ କ୍ଷଣେ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା କଣ ହେବ । ଆବନ୍ଧ କୋଠରୀରେ କିଛିକ୍ଷଣ ରହିବାବେଳେ ଏହାଭଲରୂପେ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ । ଜଳ ଦେବତାଙ୍କର ଦାନରେ ଏ ପୃଥିବୀ ସୁଶୋଭିତ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ତୃଷ୍ଣାବେଳେ ଦୁଇଢୋକ ଜଳର ମୂଲ୍ୟ ଯେ କେତେ ତାହା ଜାଣିହୁଏ । ଗ୍ରୀଷ୍ମର ରୁଦ୍ର ତାପରେ ସମସ୍ତ ଜୀବ,ଜନ୍ତୁ,ବୃକ୍ଷ,ଲତା,ନଦୀ,ପାହାଡ ଓ ମନୁଷ୍ୟ ଚାତକ ପରି ଅନାଇ ଥାନ୍ତି ବର୍ଷାର ଆଗମନକୁ । ମେଘ ବରଷିଲେ କେବଳ ମୟୂର ଆନନ୍ଦରେ ପୁଚ୍ଛଟେକି ନୃତ୍ୟ ତାହାନୁହେଁ । ସମସ୍ତ ଜୀବଜନ୍ତୁ,ଉଭିଦ ଓ ମାନବ ଆନନ୍ଦରେ ବିଭୋର ହୋଇଥାନ୍ତି । ଆମ୍ଭର ଜୀବନ ପଥରେ ବୃକ୍ଷରାଜିର ଦାନ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ବୃକ୍ଷ୍ୟମାନେ ଯଦି ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ଳ ନେଇ ଅମ୍ଳଜାନ ଦେଉନଥାନ୍ତେ, ତାହାହେଲେ ଆମ୍ଭର ଜୀବନ ଦୁଃର୍ବିସହ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା । ଫୁଲ,ଫଳ,ପତ୍ର ଓ ସୁଗନ୍ଧ ଦେଇ ଆମ୍ଭର ଜୀବନକୁ ସୁନ୍ଦର ଓ ବଳିଷ୍ଠ କରିଛନ୍ତି । ସୁନ୍ଦର ଫୁଲଗୁଡିକ ଆମକୁ କେତେ ଯେ

ଆନନ୍ଦ ଦେଇ ମନକୁ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ କରିଦିଅନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଫଳ ଓ ଗୋମାତାର କ୍ଷୀର କେତେ ମଧୁର ଓ ଲାଭଦାୟକ ନୁହେଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଦାନରେ ଆମ୍ଭେ ପରିପୃଷ୍ଟ । କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟାଶା ନଥାଇ ଦେବା ହିଁ ପ୍ରକୃତିର ଧର୍ମ । ଏହି ପ୍ରକୃତି ମାର କୋଳରେ ଲାଳିତ ପାଳିତ ହୋଇ ଆମ୍ଭେମାନେ କଣ ତାଙ୍କଠାରୁ କିଛି ଶିଖିବେ । ସମସ୍ତେ ହୁଏତ ଶିଖିବେ । ସମସ୍ତେ ହୁଏତ ଶିଖି ପାରିନାହାନ୍ତି କିନ୍ତୁ କେତେକତ ନିଶ୍ଚିତ ଶିକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଯାହାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆମ୍ଭର ପୁରାଣ ଓ ଇତିହାସ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

ପୁରାଣ ଯୁଗକୁ ତନଖିଲେ ଦେଖାଯାଏ କେତେ ରାଜା, ମହାରାଜା, ମହାତ୍ମା, ଋଷି, ମୁନି ଆନ୍ୟମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳପାଇଁ କେତେ ଦାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ନଳ ରାଜାଙ୍କୁ ଯିଏ ଯାହା ମାଗୁଥିଲା ଅକୁଣ୍ଠିତ ଚି□ରେ ତାହା ଦାନ କରୁଥିଲେ । ଶେଷରେ ନିଜକୁ ଦାନ ଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରିନଥିଲେ । ରାଜା ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଦାନବୀର ବୋଲି ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇଛି । ସବୁକିଛି ଦାନ ଦେଇ ଶ୍ମଶାନ ଜଗୁଆଳି ହେବାକୁ ତଳେ ଦ୍ୱିଧାବୋଧ କରିନାହାଁନ୍ତି । ଦାନୀ କର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟ ଜାଣିଥିଲେ କବଚ ଦାନ ଦେଲେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ତଥାପି ଭୟ ନାହିଁ । ଭଗବାନ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜନ୍ମରେ କେତେ କଣ ଦାନ ନ କରିଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଜନ୍ମରେ ନିଜର ଶରୀରକୁ ଦେଇ ସିଂହି ଓ ତାର ଦୁଇଟି ଶାବକର ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।

ଅନେକ ଋଷି,ମୁନି ଓ ମହାତ୍ମା ଅଛନ୍ତି । ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଦାନ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ହୁଏତ ତାଙ୍କର ଦାନ ବିଷୟରେ କେଉଁଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ଥାଇପାରେ ବା ନ ପାରେ । କିନ୍ତୁ ବହ୍ମବିଦ୍ୟାର କେତେକ ପୁସ୍ତକରେ ସେମାନଙ୍କର ଦାନ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଅଛି । ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଧରି ଅବିରତ ସାଧନା କରି ଜୀବନର ତ□ ୍ୱକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତ ସୁଖ,ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦର ପଥକୁ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ ଚକ୍ରରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ଯାହାକୁ ମୋକ୍ଷ କୁହାଯାଏ । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଅବସ୍ଥା କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ନ ରହି ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ନିଭୃତ ସ୍ଥାନରେ ରହି ସମଗ୍ର ମାନବ ଜାତି କିଭଳି ଏହି ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିବେ ସେଥିପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ଏହାଠାରୁ ବଳି ମହତ ଦାନ କଣ ହୋଇପାରେ । ଜାତିର ଜନକ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଦାନ କାହାକୁ ବା ଅଜଣା ମଦର ଟେରେସାଙ୍କ ସେବା ଭାବ ସଂସାରରେ ବିରଳ,

ସେବା କରିବାରେ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ସେଥିରୁ ପ୍ରତୀୟ ହୁଏ । ବାସ୍ତବରେ ସେ ଥିଲେ ଆତ୍ମଦର୍ଶିନୀ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଭିତରେ ଏକ ସ□ାଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁଭବ ନ କଲେ ଏପରି ସେବା କରି ହୁଏନା । କୃଷ୍ଠ ରୋଗୀ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଅତି ଅପରିଷ୍କାର ଅପରିଚ୍ଛନନ୍ନ ପିଲା ବା ବୃଦ୍ଧା କାହାରି ପ୍ରତି ତିଳେ ହେଲେ ଘୃଣା ଭାବ ନାହିଁ। ଏପରି ସେବା କ୍ୱଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି କରିଥାନ୍ତି । ଦେଶପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସୈନିକ ଦେଶଭକ୍ତମାନେ ନିଜର ସବୁ ସୁଖ ସ୍ୱାଛନ୍ଦ୍ୟ ତ୍ୟାଗ କରିଥାନ୍ତି । ଏପରିକି ଜୀବନ ଦାନ ଦେବାକୁ ପଛାଇନଥାନ୍ତି । ଏହିପରି ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ହୁଏତ ଆମ୍ଭେ ଜାଣିନାହୁଁ ବା ସେମାନେ ଜଣାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କର ଦାନରେ ସଂସାରର ଜୀବ,ଜନ୍ତୁ,ମାନବ ସୁଖଶାନ୍ତିରେ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରୁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷର ଧର୍ମ ହେଉଛି ଦେବା । ଦେବାବେ ହିଁ ଆନନ୍ଦ ନେବାରେ ନୁହେଁ । ଥରେ ଦେବତା, ଦାନବ ଓ ମାନବ ତିନି ହେଁ ବିଚାର କଲେ କଣ କଲେ ଶାନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ମିଳିବ । ବହୁ ବିଚାର ଆଲୋଚନା ପରେ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉ□ର ନ ମିଳିବାରୁ ସମସ୍ତେ ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲେ ଏବଂ ସଠିକ୍ ମାର୍ଗ ଦେଖାଇବାକୁ ବିନତି କଲେ । ଭଗବାନ ସେମାନଙ୍କର ଉ□ର କେବଳ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ ଦେଇଥିଲେ । 'ଦ' ଏହି 'ଦ' ଅକ୍ଷରଟିକୁ ଦେବାତାମାନେ ବୁଝିଲେ 'ଦମନ'। କାରଣ ଦେବତାମାନଙ୍କର ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଭୋଗ ରହିଥିଲା । ତାହାକୁ ଦମନ କରିବା ଜରୁରୀ । ଦାନବ ମାନେ ବୁଝିଲେ ଦ ମାନେ ଦୟା । ଦାନବମାନେ ନିଷ୍ଠୁର ଓ କ୍ରୂର । ଦେବତା,ମଣିଷ ଓ ପଶୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟାଚାର କରନ୍ତି ଓ ମାରି ପକାନ୍ତି। ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଦୟାଭାବର ଅଭାବ ଥିବାରୁ ଏପରି କରନ୍ତି। ମାନବ ବୁଝିଲେ 'ଦ' ମାନେ ଦାନ। ତେଣୁ ମାନବକୁ କିଛି ନା କିଛି ଦାନ ଦେବାକୁ ହେବ।

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଦାନ ଦିଆଯାଇଥାଏ। ଅନ୍ନ, ବସ୍ତ୍ର, ଅର୍ଥ, ଭୂ, ବିଦ୍ୟା ଓ ଜ୍ଞାନ ଦାନ। ପ୍ରଥମେ ମଣିଷ କିଛି ଦାନ କରିଥାନ୍ତି ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥସିଦ୍ଧି ଲାଗି। ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ହେଉପଛେ ସେ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ଯଜ୍ଞ, ହୋମ କରି ଗରୀବ ଲୋକଙ୍କୁ ଅନ୍ନ, ବସ୍ତ୍ର ଓ ଅର୍ଥ ଦାନ କରନ୍ତି। ସମୟକ୍ରମେ ନିଜର ସ୍ୱର୍ଗଲାଭ ପାଇଁ ମଧ କିଛି ଦାନ ଦେଇଥାନ୍ତି। ପରବ□ୀ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଦାନ ଦେବାରେ ଏପରି ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଯାଏ ନିଜର

ସ୍ୱାର୍ଥ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦାନ ଦେଇଥାନ୍ତି। ଅନ୍ୟକୁ କିଛି ତ ଦେବାକୁ ଆଗ୍ରହ ଥାଏ। କିନ୍ତୁ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଛନ୍ତି ଦେବାକୁ ଆଦୌ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ। ଥରେ ଭଗବାନ ଗୌ□ମବୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରଦ୍ୱାର ଭିକ୍ଷା ମାଗୁଥିଲେ। ଭିକ୍ଷା ମାଗିବା ସମୟରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କହିଲେ ମୁଁ କିଛି ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ। ଗୌ□ମ ବୁଦ୍ଧ ଶାନ୍ତ ଓ ନମ୍ର ଭାବରେ କହିଲେ "ଭାଇ ଏହି ସାମନାରେ ଥିବା ବାଲିଗଦାରୁ ବାଲି ମୁଠାଏ ଆଣି କଣ ମୋତେ ଦେଇ ପାରିବେନି" । ଏହା ଶୁଣି ସେ ବାଲି ମୁଠାଏ ଆଣି ଦେଲେ। ଶିଷ୍ୟମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ଆପଣ ଏପରି କାହିଁକି କହିଲେ। ବୁଦ୍ଧଦେବ ଉ□ର ଦେଲେ ସେ କିଛି ତ ଦେବାକୁ ଶିକ୍ଷା କରନ୍ତୁ'। ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଗୃହରେ ରୋଷେଇ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଚାଉଳ ମୁଠେ ଗୋଟିଏ ଡବାରେ ରଖାଯାଏ। କେତେକ ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ରନ୍ଧା ସରିବା ପରେ ଆଗ ରଖିଥାନ୍ତି ଅତିଥି ଅଭ୍ୟାଗତଙ୍କ ପାଇଁ। ଶାସ୍ତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ନିଜ ରୋଜଗାରରୁ ୧୦ ଭାଗ ଅନ୍ୟକୁ ଦାନ ଦେବା ପାଇଁ। କେତେକ ବଦାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ସଂସାରରେ ଅଛନ୍ତି ଯାହାଙ୍କର ହୃଦୟ ଅନ୍ୟର ଦୁଃଖରେ କରୁଣାରେ ଭରିଯାଏ। ସେମାନେ ରାତ୍ରି ଅଧରେ କମ୍ବଳ ନେଇ ରାସ୍ତାକଡରେ ଶୀତରେ ଥରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଘୋଡାଇ ଦେଇ ଚାଲିଥାନ୍ତି। ସେହିପରି ଅନ୍ନ, ବସ୍ତ୍ର, ଅର୍ଥ ଦାନ ଦେଇ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି। ଅନେକ ଅନାଥାଶ୍ରମ, ବୃଦ୍ଧାଶ୍ରମ, କୋଷ୍ଠାଶ୍ରମ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଦାନ ଦେଇଥାନ୍ତି। ସେମାନେ କେବେହେଲେ ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ ତାଙ୍କର ଫଟୋ ଖବର କାଗଜରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉ। ଅନ୍ୟମାନେ ବାହାବା କରନ୍ତୁ ଇତ୍ୟାଦି। ଦେବା ହିଁ ତାଙ୍କର ଧର୍ମ। କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟାଶା ନ ଥାଇ ଯେତେବେଳେ କିଛି ଦିଆଯାଏ ତାହା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ଦାନ।

ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ ରହିଛି କିଛି ନା କିଛି ଦେବାପାଇଁ। କେବଳ ଅର୍ଥ ଥିଲେ ଯେ ଦାନ ଦେଇହେବ ତାହା ନୁହେଁ। ଆମ୍ଭ ନିଜ ଶକ୍ତିକୁ ଜାଣିଲେ ଦେଖିବା ଆମ୍ଭେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂ□ରେ କିଛି ଦେଇ ପାରିବା। ନିଜ ଶକ୍ତିକୁ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ଜ୍ଞାନ ଦରକାର। ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନ ଅନ୍ୟକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ। ଜଣେ ଜ୍ଞାନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଜ୍ଞୋଚିତ ଭାବରେ ଅନ୍ୟକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଅଜ୍ଞାନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯାଇ ଅଜ୍ଞାନତା ବସତଃ କ୍ଷତି କରିଥାନ୍ତି। ଯେପରି ଜଣେ ଭଲ ଡାକ୍ତର ରୋଗୀମାନଙ୍କର ରୋଗର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖି ରୋଗ

ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଔଷଧ ଦେଇଥାନ୍ତି ଜ୍ଞାନୀବ୍ୟକ୍ତି ସେହିପରି ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ବା ତାଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଚିତ୍ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି। କ୍ଷୁଧାତୁରକୁ ଖାଦ୍ୟ, ତୃଷା□କୁ ପାନୀୟ, ଭୟାଳୁକୁ ସାହସ, ନିରୁତ୍ସାହିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଦୁର୍ବଳକୁ ଶକ୍ତି ଓ ଅଜ୍ଞାନୀଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ଦାନ କରିଥାନ୍ତି। କୁହାଯାଏ ଜ୍ଞାନ ଦାନ ସବୁଠାରୁ ମହ□। କାରଣ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ମଣିଷର ସବୁ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଦୂରହୁଏ। ଏହା କେବଳ ଗୋଟିଏ ଜନ୍ମ ପାଇଁ ନୁହେଁ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ। କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନୀ ହେବା ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ। ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିବା ଯେତିକି ସହଜ ଜ୍ଞାନୀ ହେବା ସେତେ ସହଜ ନୁହେଁ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜ୍ଞାନକୁ ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ନିଜ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରି ପାରିଲେ ଯଣେ ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନୀ ବିବେଚିତ ହୁଅନ୍ତି। ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅନେକ କିଛି ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ। ତାଙ୍କର ତ୍ୟାଗପୂତ ଜୀବନ ହିଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ। ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି, ପଦେ କଥା, ଚିନ୍ତାଧାରା ଅନେକଙ୍କ ଜୀବନରେ ଆଣିଦିଏ ପ୍ରକୃତ ସୁଖ ଶାନ୍ତି,। ଜ୍ଞାନୀବ୍ୟକ୍ତି ଅନେକ ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି। ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ମ୍ୟାଡମ୍ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଗଭୀର ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରିଣୀ ଥିଲେ। ସେ ଯେ କେବଳ ଜ୍ଞାନ ଦାନ କରୁଥିଲେ ତାହାନୁହେଁ, ଅସହାୟ ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିଜର ସବୁକିଛି ଦାନ ଦେଉଥିଲେ। ଯିଏ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସୁଥିଲେ ସେ ଯେତେ ଅସୁସ୍ଥ ବା କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ ଦେଖାକରି ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ। ସେହିଭଳି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଡଃ ଆନିବେସାନ୍ତ। ନିଜକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପି ଦେଇଥିଲେ ସମଗ୍ର ମାନବତାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ। ପୃଥିବୀର ଅନେକ ଦେଶ ଓ ରାଜ୍ୟ ଭ୍ରମଣ କରି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଦେଇଛନ୍ତି। ସେ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରି ଅଛନ୍ତି ଯାହାକି ବି□ମାନ ଆଗ୍ରହୀ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ଦେଇ ପାରୁଛି। ଏହାଛଡା ରାତ୍ରୀରେ ଶୋଇବା ସମୟରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶରୀରରେ ଯାଇ ମେଡିକାଲ ମାନଙ୍କରେ ଥିବା ରୋଗୀମାନଙ୍କର ସେବା କରନ୍ତି। ନିଜର ସୁଚିନ୍ତା ଶକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ କେତେକଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରୁ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି। ଏହାଠାରୁ ବଳି ମହତ୍ ଦାନ କ'ଣ ଥାଇ ପାରେ ?

ଆମରି ପରି ସେମାନେ ଯଦି ଏତେସବୁ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ଆମ୍ଭେମାନେ କ'ଣ କିଛି ଦାନ କରି ପାରିବାନି। ପ୍ରଥମେ ଦୃଢ଼ପରିକର

ହେବା କିଛି ନେବା ପରିବେ□ ଦେବା ପାଇଁ। ସେଥିପାଇଁ ସର୍ବଦା ସଜାଗ ରହିବାକୁ ହେବ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୁଯୋଗ ଯେପରି ହାତରୁ ଖସି ନ ଯାଏ। ପଶୁ, ପକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଆହାର ଓ ଖରାଦିନେ ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ପାତ୍ର ରଖିବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପଡୋଶୀଙ୍କର ଦୁଃଖ ଓ ଅସମୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କମ୍ ବଡ କଥା ନୁହେଁ। ବୃକ୍ଷରୋପଣ, ଜଳଦାନ, ନିଜର ପରିବେଶ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ରଖିବା, ରାସ୍ତା ଉପରୁ କଦଳୀ ଚୋପା ବା କ□ାଦିଏ ଉଠାଇ ନେବା ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ତଥା ଅନ୍ୟକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ। ଅନ୍ଧବ୍ୟକ୍ତିଟିକୁ ରାସ୍ତାପାରିକରିବା, ଅସହାୟ ବୃଦ୍ଧ ବୃଦ୍ଧାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ ଦୁଇପଦ ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ ମଧୁର ବଚନ କହିବା, ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ହରାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ ସମବେଦନା ଜଣାଇବା କଣ ଆମର କ□ବ୍ୟ ନୁହେଁ। ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଅତି ଛୋଟ ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଲେ ବି ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ମିଳୁଛି ତାହାକୁ ଅତି ଆଦରରେ ଆନନ୍ଦର ସହିତ କରିଯିବା ଉଚିତ୍। କେବଳ 'ମୁଁ' ଭାବ ନ ରହିବା କଥା। ସବୁକିଛି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ମୁଁ କେବଳ ନିମି□ ମାତ୍ର। ଏପରି ଭାବନା ରହିଲେ ନିନ୍ଦା ଓ ପ୍ରସଂଶାରେ ବିଚଳିତ ନ ହୋଇ କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯିବା। ପ୍ରେମ ପ୍ରଣୋଦିତ ନିସ୍ୱାର୍ଥପର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାନ ହିଁ ମହତ୍ ଦାନ। ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀଙ୍କୁ ସାତୋଟି ଦ୍ୱାର ଦେଇ ଯିବାକୁ ହୋଇଥାଏ। ପ୍ରଥମଟି ହେଲା ଦାନ । ଚାଲନ୍ତୁ ଆଜିଠାରୁ ନିଜର ଶକ୍ତି, ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ସୁବିଧା ଅନୁସାରେ କିଛି ନା କିଛି ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା।

❖ ❖ ❖

ଲେଖିକା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଲଜ୍ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ସଭ୍ୟା

ବୁଦ୍ଧ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା

ବୀରକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ

ବୌଦ୍ଧାଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନଟିକୁ ବିଶେଷ ମହତ୍ତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏହି ଦିନଟିକୁ ବୁଦ୍ଧ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରୂପେ ସାରା ଦେଶ ବିଦେଶରେ ବୌଦ୍ଧପ୍ରେମୀମାନେ ମହାସମାରୋହରେ ପାଳିତ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହି ଦିନ ମହାତ୍ମା ବୁଦ୍ଧ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲେ, ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମହାପ୍ରୟାଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଗୋଟିଏ ତିଥିରେ ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଜନ୍ମ, ସିଦ୍ଧିଲାଭ ଓ ମହାପ୍ରୟାଣ ଘଟିଥିବାରୁ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନେ ଏହି ଦିବସଟିକୁ ତ୍ରିବାର ପବିତ୍ର ବୋଲି ମନେକରି ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଦର୍ଶନ ତଥା ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ମହିମାଗାନ କରିଥାନ୍ତି । ସତ୍ୟ, ଅହିଂସା, ତ୍ୟାଗ ଓ ବଳିଦାନର ପ୍ରତୀକ ମହାତ୍ମା ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପଥରେ ପରିଚାଳିତ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଆଜିର ଦିନରେ ପ୍ରତିବଦ୍ଧିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଆଜିଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୨୫୫୮ ବର୍ଷ ପୂର୍ବକ କପିଳବାସ୍ତୁର ଲୁମ୍ବିନୀ ନଗରୀରେ ବାଳକ ସିଦ୍ଧାର୍ଥଙ୍କର ଏକ ରାଜ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା । ବାଲ୍ୟକାଳରେ ଜ୍ୟୋତିଷମାନେ ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ବାଳକ ଦିନେ ରାଜ–ପାଟ ତ୍ୟାଗକରି ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ନିମନ୍ତେ ତପସ୍ୱୀ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବ । ତେଣୁ ପିତା ଶୁଦ୍ଧୋଦନଙ୍କର ଅକ୍ଳାନ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯୁବରାଜ ସିଦ୍ଧାର୍ଥଙ୍କୁ ସାଂସାରିକ ମାୟା ବନ୍ଧନ, ରାଜ ସିଂହାସନ ବାନ୍ଧି ରଖି ପାରିନଥିଲା । ଯୁବରାଜ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ରାଜପାଟର ଆକର୍ଷଣକୁ ଏଡ଼ାଇ, ନିଜର ପତ୍ନୀ ଓ ପୁତ୍ରର ମାୟା, ମୋହ ତ୍ୟାଗ କରି ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଥିଲେ । ସେ ନିଜର ଦୁର୍ବାର ଅଭିଳାଷ, କଠିନ ତପସ୍ୟା ଓ ସଂଘର୍ଷ ବଳରେ ଚିରନ୍ତନ ସତ୍ୟକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ମାନବ ସମାଜକୁ ନିର୍ବାଣ ପ୍ରାପ୍ତିର ମାର୍ଗ ଦର୍ଶାଇଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଜନ୍ମ ସମୟରେ ସମାଜରେ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ, କୁସଂସ୍କାର, ଜୀବହିଂସା ଓ ପଶୁବଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟାପି ରହିଥିଲା ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ ଧର୍ମ ଓ ପୂରୋହିତବାଦ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଲାଭ କରିଥିଲା

ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ ଓ କର୍ମକାଣ୍ଡ କରିବାର ଅଧିକାର କେବଳ କିଛି ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ଧ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଲା । ଫଳରେ ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉତ୍କଟ ଜାତିପ୍ରଥା, କୁସଂସ୍କାର, ଧାର୍ମିକ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସର ବଶବ□ୀ ହୋଇ ଉତ୍ପିଡ଼ିତ ହେଲେ । ଏହିପରି ଏକ ଅସନ୍ତୁଳନ ଧାର୍ମିକ, ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ମହାତ୍ମା ବୁଦ୍ଧ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ମନରେ ଆତ୍ମ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଆତ୍ମବଳ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରି ତତ୍‌କାଳିନ ସମାଜରେ ଏକ ସଂସ୍କାର ଭି□କ ଧର୍ମର ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ ଯାହାର ମୂଳଭି□ ହେଉଛି, ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ।

ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ଅ□ା ନଇଁ ଯାଇଥିବା ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି, ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ଥିବା ଅସୁସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଶ୍ମଶାନକୁ ସଂସ୍କାର ନିମନ୍ତେ ଯାଉଥିବା ଶବକୁ ଦେଖୁଥାଉ । କିନ୍ତୁ ଆମ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦେଖି ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ଗୃହତ୍ୟାଗ କରି ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉ ? କେବଳ ମହାନ କାରୁଣିକ, ସତ୍ୟଦ୍ରଷ୍ଟା, ଜ୍ଞାନ ପ୍ରବୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧ ସଂସାରର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାକୁ ଦୂର କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଚଳିତ ଧର୍ମ, ସଂସ୍କୃତିରୁ କୁସଂସ୍କାର ଦୂର କରି ଚତୁଃର୍ମହାନ ସତ୍ୟର ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ ।

ମହାତ୍ମା ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଉପଦେଶ, ତ□ ଜ୍ଞାନ ଓ ଧାର୍ମିକ ଶିକ୍ଷା ସମୂହ ତ୍ରିପିଟକ ନାମକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛି । ତ୍ରିପିଟକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି-ତିନିଗୋଟି ପେଟି । ଯଥା, ୧-ବିନୟ ପିଟକ-(ବୌଦ୍ଧଭିକ୍ଷୁ ମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଧର୍ମ ପାଳନ ନିୟମାବଳୀ), ୨-ସୂତ୍ର ପିଟକ (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିଷୟରେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପ୍ରବଚନ, ଆଲୋଚନା ତଥା ଉପଦେଶ) ୩-ଅଭିଧମ୍ମ ପିଟକ(ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ମୌଳିକ ଦର୍ଶନ ଓ ତ□)

ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଚତୁଃର୍ମହାନ ସତ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ସଂସାରରେ ଚାରୋଟି ସତ୍ୟ ଅଛି । ଯାହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟବୁଝିବା ଉଚିତ୍ ପ୍ରଥମ ସତ୍ୟ ହେଉଛି ସଂସାର ଦୁଃଖ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଦୁଃଖ ହେଉଛି ଜନ୍ମ, ଜରା, ବ୍ୟାଧି ଓ ମୃତ୍ୟୁ । ଆମେ ଯାହାକୁ ସୁଖ ବୋଲି ଭାବୁଥାଉ ତାହାର ଅନ୍ତହେଲା

ପରେ ତାହା ଦୁଃଖର କାରଣରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ସଂସାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୁଖ, ଧନ, ମାନ, ପଦ ପଦବୀ, ଶକ୍ତି, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରେମ ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ପ୍ରୀୟଜନ ମାନଙ୍କ ସହ ସମ୍ପର୍କ ଇତ୍ୟାଦି ସବୁ କିଛି ଅନିତ୍ୟ ଓ ଅସ୍ଥିର ଅଟେ ଏବଂ ଏହାର ଅନ୍ତରେ ସେହି ସବୁ କିଛି ଦୁଃଖରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଯେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଥାଏ ସେ ସଂସାରର ମାୟାଜାଲ ଓ ଆକର୍ଷଣର ଗଭୀରତାକୁ ପଶି ନ ଥାଏ ।

୨ୟ ସତ୍ୟ ହେଉଛି–ଦୁଃଖର କାରଣ ଅଛି । ଦୁଃଖର କାରଣ ହେଉଛି ତୃଷ୍ଣା, କାମନା, ଲାଳସା ବା ଆସକ୍ତି ।

୩ୟ ସତ୍ୟହେଲା– ଦୁଃଖର ବିନାଶ ଅଛି । ଦୁଃଖର କାରଣକୁ ବୁଝିପାରିଲେ ହିଁ ଦୁଃଖର ବିନାଶ ହେବ ।

୪ର୍ଥ ସତ୍ୟ ହେଉଛି–ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବାର ଉପାୟ ଅଛି । ତାହା ହେଉଛି ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ମାର୍ଗ । ଏହି ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ମାର୍ଗ ହେଲା ୧–ସତ୍ ଦୃଷ୍ଟି, ୨– ସତ୍ ସଂକଳ୍ପ, ୩–ସତ୍‌ବାଣୀ, ୪– ସତ୍‌କର୍ମ, ୫– ସତ ଜୀବିକା, ୬– ସତ୍ ପ୍ରୟାସ, ୭– ସତ୍ ସ୍ମୃତି, ୮– ସତ୍‌ଧ୍ୟାନ ।

ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗମାର୍ଗକୁ ମଧ୍ୟମ ମାର୍ଗ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ବାସ୍ତବରେ ମଧ୍ୟମ ମାର୍ଗ ହେଉଛି–ସତ୍ୟର ମାର୍ଗ । ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ମଧ୍ୟମ ମାର୍ଗର ଅନୁଭୂତି ଏହି ସମୟରେ ହୋଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ବୁଦ୍ଧ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ପାନୀୟ ଛାଡ଼ି କଠିନ ତପସ୍ୟାରେ ମଗ୍ନଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ଅନୁଭବ କଲେ– 'ଖାଦ୍ୟ ପାନୀୟର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ଶରୀର କ୍ରମଶଃ ଦୁର୍ବଳ, ଶକ୍ତିହୀନ ଓ ନିଷ୍କ୍ରୀୟ ହୋଇଯାଉଛି । ଏ ପରି ତପସ୍ୟାରେ କି ଲାଭ ଯେଉଁଥିଲେ ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗ ଶକ୍ତିହୀନ ହୋଇ ଜୀବନ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯିବ ବା ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ିବ । ଶରୀର ହେଉଛି ସାଧନାର ମାଧ୍ୟମ । ତେଣୁ ଏହାକୁ ସୁସ୍ଥ ତଥା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏପରି ବିଚାର ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ମନରେ ଆସିବା ସମୟରେ ସୁଜାତା ନାମ୍ନୀ ଏକ ନାରୀ ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟ କ୍ଷୀରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ବନ ଦେବତାଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବନକୁ ଆସିଥିଲା । ସେ ମାନସିକ କରିଥିଲା ଯେ ତାର

ଅଭିଷ୍ଟ ପୂରଣ ହେଲେ ଯେ ସ୍ୱା□କ ବୃ□ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କ୍ଷୀରୀ (ଏକଶତ ଗାଈଙ୍କର ଦୁଗ୍ଧର ସଂଗ୍ରହ କରି ତାକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗାଈକୁ ପାନ କରାଇ ଉକ୍ତ ଗାଈର ଦୁଗ୍ଧରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କ୍ଷୀରୀ) ବନ ଦେବତାଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିବ । ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ସେହି ବୃକ୍ଷ ମୂଳରେ ତପସ୍ୟା କରୁଥିବାର ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ବନଦେବତା ମନେକରି ସେହି କ୍ଷୀରୀକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସହିତ ଅର୍ପଣ କରି ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିକ୍ଷା କଲା । ମହାତ୍ମା ବୁଦ୍ଧ ଉକ୍ତ କ୍ଷୀରୀକୁ ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ ଓ ତାଙ୍କ ଶରୀର ପୁନର୍ବାର କ୍ରୀୟାଶୀଳ ଓ ସ୍ୱସ୍ଥ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହି ମଧ୍ୟମ ମାର୍ଗ ବିଷୟରେ ଆଉ ଏକ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅଛି ଯେ ମହାତ୍ମା ବୁଦ୍ଧ ଜଙ୍ଗଲରେ ତପସ୍ୟା କରୁଥିବା ସମୟରେ ସେହି ସ୍ଥାନଠାରୁ କିଛି ଦୂରରେ ଏକ ସଙ୍ଗୀତ ମଣ୍ଡଳୀ ଡେରା ପକାଇ ଥିଲେ । ସେହିମାନଙ୍କର ସୁମଧୁର ସଙ୍ଗୀତ ମହାତ୍ମା ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଶ୍ରୁତିଗୋଚର ହେଲାରୁ ବୁଦ୍ଧ ସେହିଥିରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ସଙ୍ଗୀତ ମଣ୍ଡଳୀର ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏହି ସୁମଧୁର ସଙ୍ଗୀତ ସୃଷ୍ଟିର ରହସ୍ୟ ପଚାରିଥିଲେ । ଉ□ରରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣଙ୍କ କହିଥିଲେ । 'ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର ଓ ସଙ୍ଗୀତର ଏକ ମଧ୍ୟବିନ୍ଦୁ ଅଛି ଯେଉଁଥିରୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସୁମଧୁର ସଂଗୀତ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ' । ଯେପରି ବୀଣାର ତାରକୁ ଅଧିକ ଜୋରରେ ଟାଣିଲେ ତାହା ଛିଣ୍ଡିଯିବ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଢିଲା ଛାଡ଼ିଲେ ତାହା ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଶବ୍ଦ ବାହାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଉଦାହରଣ ଦେଇ ବୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟମ ମାର୍ଗର ପ୍ରକୃତ ଚିତ୍ର ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ । ସେ କହୁଥିଲେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନ ଯାପନର ଦୁଇ 'ଚରମ ସୀମା' ବା 'ଅତି'କୁ ତ୍ୟାଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବୀଣାର ତାର ସ୍ୱରୂପ ଶରୀର ରୂପୀ ତାରକୁ ଅତ୍ୟଧିକ କଷ୍ଟଦେଲେ ଶରୀର ଶିଥିଳ, ଅବସନ୍ନ ଓ ବିଷାଦଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଯିବ । ସେହିପରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଢିଲା ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ଶରୀରକୁ ଆବଶ୍ୟକଠାରୁ ଅଧିକ ବିଳାସ ବ୍ୟସନରେ ରହିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେବା ମଧ୍ୟ ଅନୁଚିତ । ଏହି ମଧ୍ୟମ ମାର୍ଗ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସଫଳତା ଲାଭ କରିପାରିବ ।

ବୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଉଥିଲେ 'ଆତ୍ମ ଦିପୋଭବ' । ଅର୍ଥାତ୍, ନିଜେ ନିଜର ଆଲୋକ ହୁଅ । ସେ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସକୁ ଅଧିକ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଉଥିଲେ । ନିଜେ 'ଉପଲବ୍ଧି' କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷାକୁ ବୁଦ୍ଧ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିଲେ । ବିନା ବିଶ୍ଳେଷଣରେ କୌଣସି ତ□୍ୱ ବା ଜ୍ଞାନକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଉପଦେଶ ଦେଉଥିଲେ । ସେ କହୁଥିଲେ ନିଜ ଉପରେ ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସ ରଖି ସତ୍ୟକୁ ନିଜର ଆଲୋକ ମନେ କରି ନିଜ ଭିତରେ ନିଜର ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତି ବା ମୋକ୍ଷ ଖୋଜ । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବାହ୍ୟ ସହାୟତା, ଗୁରୁ ବା ଦେବଦେବୀ ତୁମକୁ ଏଥିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ସାହିତ୍ୟରେ ଜଣେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଲେଖିଛନ୍ତି ବୁଦ୍ଧ ହେଉଛନ୍ତି ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ ଷଷ୍ଠ ଆବର୍ତ୍ତନର ମାନବ । ଆମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତେ ୪ର୍ଥ ଆବ□ନର ମାନବ । ବୁଦ୍ଧ ସ୍ୱୀୟ ଚେଷ୍ଟା ତଥା ସାଧନା ବଳରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟରେ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ବାଣ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ବ□ମାନର ମାନବଠାରୁ ବହୁ ଆଗରେ ଅଛନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସାହିତ୍ୟ ଏହା ମଧ୍ୟ କହେ ଯେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବୁଦ୍ଧ ଏହି ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ତିବ୍ବତର ସମ୍ଭାଲାଠାରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶରୀରରେ ଶୂନ୍ୟରେ ଦେଖାଦେଇ ପୃଥିବୀବାସୀଙ୍କୁ ଆର୍ଶିର୍ବାଦ କରନ୍ତି ।

❖❖❖

ଲେଖକ ମରୁ ଲଜ୍ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ସଭାପତି

ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ଦିବସ - ମଇ ୮ ତାରିଖ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ହେଲେନା ପେଟ୍ରେଭନା ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜୀବନର ତିରୋଧାନ

ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଭାଗରେ ଯେଉଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମହିଳା ନିଜର ଅସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ, ଅଦମ୍ୟ ସାହସ, ନିଷ୍ପାପର ସାଧନା, କର୍ମପ୍ରବଣତା, ତ୍ୟାଗମୟ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଜୀବନ, ଅଗାଧ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ତଥା ସାଧନାଲବ୍ଧ ଜ୍ଞାନ ମାଧ୍ୟମରେ ତତ୍‌କାଳୀନ ବସ୍ତୁବାଦୀ, ଭୋଗ ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ସମାଜରେ ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧରେ ପରିପୁଷ୍ଟ ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ବିପ୍ଳବ ସୃଷ୍ଟିକରି ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଚହଳ ପକାଇ ଥିଲେ ସେ ମହୀୟସୀ ମହିଳା ହେଉଛନ୍ତି- ହେଲେନା ପେଟ୍ରୋଭନା ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଏହି ଚିରନମସ୍ୟା, ତ□ୱଦର୍ଶିନୀ, ସତ୍ୟଦ୍ରଷ୍ଟା ମହିଳା ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତି (ଥିଓସୋଫିକାଲ ସୋସାଇଟି) ନାମକ ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ରୂପେ ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ମ୍ୟାଡାମ ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କ ଜୀବନକାଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଂଘର୍ଷମୟ, କଠିନ ତଥା ବହୁ ବିସ୍ମୟକର ରହସ୍ୟମୟ ଘଟଣା ବହୁଳ ଥିଲା । ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କ ଜନ୍ମ ଋଷିଆର ଏକାତ୍ରିନୋସ୍ଲାଭ ନାମକ ସହରରେ ୧୮୩୧ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟମାସ ୧୨ ତାରିଖରେ ଏକ ଆଭିଜାତ ବଂଶରେ ହୋଇଥିଲା । ସେ ଯେତେବେଳେ ଏଗାର ବର୍ଷର ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଆଈଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେ ଅନେକ ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନ, ତନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ପୁସ୍ତକ ପଠନ କରିଥିଲେ। ଏହା ସହିତ ସେ ଇଂରାଜୀ, ଫରାସୀ ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିଥିଲେ । ପିଲାକାଳରୁ ସେ ମୃତ ତଥା ଅଦୃଶ୍ୟ ଆତ୍ମା ମାନଙ୍କ ସହ କଥା ବା□ା କରୁଥିଲେ । ସେହି ଅଦୃଶ୍ୟ ଆତ୍ମା ମାନଙ୍କ ସହ ଖେଳକୁଦ ମଧ୍ୟକରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଈଙ୍କର ଘର ବଗିଚାରେ ଏକ ପୂରାତନ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଭଙ୍ଗାଘର ଥିଲା । ସେ ଘର ମଧ୍ୟରେ ପୂରାତନ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କର ଅଂଶବିଶେଷ, ହାଡ଼ କଙ୍କାଳ, ଇତ୍ୟାଦି ଥିଲା । ବ୍ଲାଭାସ୍କି ସେହି ଘର ମଧ୍ୟକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ପଡ଼ିଥିବା ହାଡ଼କଙ୍କାଳ ଓ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ଖୋଳପା ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ସହିତ ନିଜ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କ ପରି କଥାବା□ା କରୁଥିଲେ ।

ଏପରିକି ତାଙ୍କ ବାସଗୃହର କବାଟ ବନ୍ଦ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବ୍ଲାଭାସ୍କି କିପରି ବାହାରକୁ ଯାଇ ଅଶରୀରୀ ଆତ୍ମା ମାନଙ୍କ ସହ କଥାବା□ା କରୁଥିଲେ ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ପକାଉଥିଲା ।

ପିଲାଟିଦିନରୁ ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କୁ ଏକ ଅଦୃଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧପୁରୁଷ ତାଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । ଥରେ ଘୋଡ଼ା ଚଢି ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଘୋଡ଼ାଟି କାହିଁକି ହଠାତ୍ ଡେଇଁପଡ଼ିବାରୁ ସେ ଘୋଡ଼ାରୁ ତଳକୁ ପଡ଼ି ଯାଉ ଯାଉ ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ଅଦୃଶ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଟେକି ଧରିବାର ସେ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ । ପିଲାଦିନରୁ ଏକ ଅଜ୍ଞାତ ଶକ୍ତି ତାଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ବିପଦ ଆପଦରୁ ରକ୍ଷା କରୁଥିଲେ କାରଣ ଭବିଷ୍ୟତରେ ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ଏକ ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପନ୍ନ ହେବାର ବିଧିନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ଥିଲା । ସେ ୧୭ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଜେନେରାଲ୍ ନିକିଫର ଭି. ବ୍ଲାଭାଟ୍ସ୍କିଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ପରେ ହେଲେନା ପେଟ୍ରୋଭ୍ନା ବ୍ଲାଭାସ୍କି ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲେ। ସେ ବିବାହ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତହିଁରେ ତାଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ନଥିଲା । ସେ ଏକୁଟିଆ ଏକ ସଂଘର୍ଷମୟ ଯାଯାବର ଜୀବନ ବାଛି ନେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ବ୍ଲାଭାଟସ୍କି ୧୦ବର୍ଷ କାଳ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ଯଥା ଗ୍ରୀସ, ଇଜିପ୍ଟ ଆଦି ଭ୍ରମଣ କରି ଶେଷରେ ୟୁରୋପରେ ପହ□ିଲେ । ସେହି ଦିନ ଗୁଡ଼ିକରେ ତାଙ୍କର ଖବର କେହି ପାଉନଥିଲେ । କେବଳ ସେ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ପାଖକୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ପତ୍ର ଲେଖୁଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କଠାରୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଆଣୁଥିଲେ । ଏହି ଭ୍ରମଣ କାଳରେ ସେ ମିଶରରେ ଜଣେ ଯାଦୁକରଙ୍କ ଠାରୁ ଯାଦୁକଥା ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିଥିଲେ । ବ୍ଲାଭାସ୍କି ମନ କିନ୍ତୁ ସର୍ବଦା ଗୁପ୍ତବିଦ୍ୟା ସନ୍ଧାନରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା । ବାରମ୍ବାର ତାଙ୍କ ମନରେ ଦୁଇଗୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଙ୍କି ମାରୁଥିଲା । ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି ଇଶ୍ୱର କିଏ, କଣ ଓ କେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି ? ଦ୍ୱିତୀୟଟି ହେଲା କେହି ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟର ଅମର ଆତ୍ମାକୁ ଦର୍ଶନ କରିଛି ବୋଲି କହିପାରିବ କି ? ତାହାଲେ ତାଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେବ ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ଅମର ଅଟେ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଦାର୍ଶନିକ ଉ□ର ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଲିଷ୍ଟ ତଥା ତାଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଅବୋଧ ଥିବାରୁ ସେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ବୁଲି ତା'ର ଉତ୍ତର ଖୋଜିବାରେ ନିୟୋଜିତ ଥିଲେ।

ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ଦୀର୍ଘ କାଳ ଲାଗି ଭ୍ରମଣ କରିବା ବାସ୍ତବିକ ତାଙ୍କର ଅଦ୍ୟମ ସାହସ ଓ କଷ୍ଟ ସହିଷ୍ଣୁତାର ପରିଚୟ ଦିଏ । ଆଜକୁ ୧୬୦/ ୧୭୦ବର୍ଷ ତଳେ ସମୟରେ ରାସ୍ତାଘାଟର ଅସୁବିଧା ସ□େ ଏତେ କମ୍ ବୟସରେ ଗୋଟିଏ ଝିଅପିଲା ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ ତଥା ନିଜର ଲକ୍ଷ ସାଧନ ପାଇଁ ଏକାକୀ ହିମାଳୟ ଟପି ତିବ୍ବତପରି ସ୍ଥାନକୁ ଯାତ୍ରାକରିବା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଚମତ୍କାର କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ । ଦୀର୍ଘ ୧୦ବର୍ଷ ପରେ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୮୫୮ମସିହାରେ ସେ ତାଙ୍କ ପରିବାରଙ୍କୁ ଫେରିଆସିଲେ ବା ସମୟରେ ସେ ବହୁ ସିଦ୍ଧିର ତଥା ଆଧାତ୍ମିକ ତ□ର ଅଧିକାରୀଣୀ ହୋଇସାରିଥିଲେ । ସେ ନିଜର ଅତିନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି ସମୂହକୁ ପରିବାର ତଥା ବନ୍ଧୁ ଓ ଜନସମାଜରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ବ୍ଲାଭାଟସ୍କିଙ୍କ ଜୀବନରେ ଆଉ ଏକ ବିଚିତ୍ର ଦିଗ ହେଲା ସେ ୧୮୬୭ ମସିହାରେ ମୋ□ାନା ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଇଟାଲିରେ ଗ୍ୟାରିବାଲ୍ଡିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରି କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ଗ୍ୟାରିବାଲଡି ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ୧୮୬୮ ମସିହାରେ ଭାରତ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପୁନଶ୍ଚ ହିମାଳୟର ତିବ୍ବତରେ ପହ□ିଥିଲେ । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୮୬୮ରୁ ୧୮୭୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଆଧାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନ ଅଧିକ ରୂପେ ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ଆଧାତ୍ମିକ ଶିକ୍ଷକ-ମହାତ୍ମାଗଣ ଜାଣିଯାଇଥିଲେ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଗୁରୁଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବାରେ ଦକ୍ଷ ନୁହନ୍ତି ତଥାପି ପ୍ରାଚ୍ୟର ଆଧାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଧର୍ମନାମରେ କୁସଂସ୍କାର, ମତାନ୍ଧତା ଓ ବିଜ୍ଞାନର ଅନେକ ଭୁଲ୍ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆହ୍ୱାନ ଦେବା ତଥା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯୁଗରେ ଭୌତିକବାଦକୁ ବିରୋଧ କରିବାର ସାହସ କେବଳ ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କର ହିଁ ଥିଲା । ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଯଦିଓ କ୍ଷଣକୋପୀ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କରି ବିଶାଳ କ୍ଷମାଶୀଳ ହୃଦୟ ଓ ସ୍ନେହାଭାବ ଯୋଗୁଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରୁଥିଲେ । ଔପଚାରିକ ଶିକ୍ଷା ଅର୍ଥାତ୍ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଡିଗ୍ରୀ ଧାରୀଣୀ ନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅଗାଧ ଜ୍ଞାନ ଥିଲା । ସେ ନିଜର ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଶ୍ୱସ୍ଥ ତଥା ନିଷ୍ଠାବାନ ଥିଲେ । ସେ ସମସ୍ତ ବାଧାବିଘ୍ନ, ବିପ□, ଶାରୀରିକ

କଷ୍ଟକୁ ଭୃକ୍ଷେପ ନକରି ତିବ୍ବତରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉତ୍କର୍ଷତା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଯେଉଁ ଭାରତୀୟ ହିନ୍ଦୁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସେ ଲଣ୍ଡନର ହାଇଡ୍ ପାର୍କରେ ଭେଟ ହୋଇଥିଲେ ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ସିଦ୍ଧପୁରୁଷ। ମହାମା ମୌର୍ଯ୍ୟ । ସେ ଭାରତୀୟ ରାଜକୁମାର ରୂପରେ ଲଣ୍ଡନରେ ଦେଖାଦେଇ ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ ସଂକେତ ଦେଇ ତିବ୍ବତ ଯିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ। ବ୍ଲାଭାସ୍କି ତିବ୍ବତର ଶାନ୍ତିଧାମରେ ମହାତ୍ମା କୁତ୍‌ହୁମୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ରହି 'ସେଞ୍ଜାର' ଭାଷାର ପାଣ୍ଡୁଲିପିକୁ ଇଂରାଜୀରେ ଅନୁବାଦ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶିଗ୍ମାସ ପାଖରେ ଥିବା ଏକ ଲାମା ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ। ସେହି ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଠ କରବା ବ୍ଲାଭାସ୍କି ପ୍ରଥମ ୟୁରୋପିଆନ୍ ଥିଲେ। କୁହାଯାଏ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ଇଂରାଜୀ ଜଣା ନଥିବାରୁ ମହାତ୍ମା ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କ କପାଳର ସ୍ମରଣ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ନିଜ ହାତ ରଖି ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ।

ତିବ୍ବତରୁ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଆମେରିକା ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେଠାରେ ଅଲକଟ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ 'ଆଧ୍ୟାତ୍ମବାଦର ସଫଳ ପ୍ରୟୋଗ'କୁ ପଢ଼ି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କୁ ଭେଟିବାକୁ ଗଲେ । ଏହା ପଛରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା-ହେନେରୀ ଷ୍ଟିଲ ଅଲକଟ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାକରି ତାଙ୍କରି ସହଯୋଗରେ ବ୍ଲାଭାଟସ୍କି ଏ ମାନବ ଜାତିର କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ଏକ ନୂତନ ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ କରିବେ, ଯାହା ପ୍ରାଚ୍ୟର ସନାତନ ଜ୍ଞାନ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏହିଠାରୁ ଥିଓସୋଫିକାଲ ସୋସାଇଟ୍‌ର ଜନ୍ମ ବୃ□ାନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ।

ଥିଓସୋଫିକାଲ୍ ସୋସାଇଟ୍‌ର ସାହିତ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଦୁଇଜଣ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ଥିଓସୋଫିକାଲ୍ ସୋସାଇଟ୍‌ର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରେରଣା ଦାତା ଥିଲେ । ଏହି ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷଗଣ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ମାନବ ଜାତିର କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ଦୃଶ୍ୟ ଓ ଅଦୃଶ୍ୟ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଅଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ମହାନ୍ ଆତ୍ମାଙ୍କୁ ଏହି ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷମାନେ ଅଦୃଶ୍ୟ ରୂପରେ ତାଙ୍କର ରକ୍ଷାକ□ୀ ହୋଇ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେଇ ତାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ମାନବ ଜାତିକୁ ଉଚିତ୍ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ

ଦେବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରେରଣା ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେହିଭଳି ମହାନ ଆତ୍ମା ହେଉଛନ୍ତି- ହେଲେନା ପେଟ୍ରୋଭନା ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଓ ହେନେରୀ ଷ୍ଟିଲ ଅଲକଟ୍ ।

ଅଲ୍‌କଟ୍ ଜଣେ ସାମରିକ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ ଓ କର୍ଣ୍ଣେଲ୍ ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ ହୋଇଥିଲେ। ଯୁଦ୍ଧ ବିଭାଗରେ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ବହୁ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ। ଯୁଦ୍ଧ ବିଭାଗରୁ ଅବସର ନେବା ପରେ କର୍ଣ୍ଣେଲ ଅଲ୍‌କଟ୍ ଓକିଲାତି କରୁଥିଲେ। ଦିନେ ମକଦ୍ଦମା ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିବା ବେଳେ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରେତବାଦ ଉପରେ ଜାଣିବାର ଇଚ୍ଛା ଜାତ ହେଲା। ସେ ଓକିଲାତି ଛାଡ଼ି ପ୍ରେତବାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପୁସ୍ତକ ପଢ଼ି ସେ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଜାଣିବା ନିମନ୍ତେ ଚେତନଗ୍ରାମ୍ ଯାଇଥିଲେ। ଆମେରିକା ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରେତବାଦ ବହୁତ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା। ଅଲକଟ୍ ତାଙ୍କ ଆର୍ଟିକିଲ୍‌ରେ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ବ୍ଲାଭାଟ୍‌ସ୍କିଙ୍କ ପ୍ରେତାତ୍ମାବିଷୟକ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଚଳିତ ଜ୍ଞାନ ଠାରୁ ଅଲଗା ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯେ ସେ ନିଜେ ପ୍ରେତାତ୍ମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରେତାତ୍ମାମାନଙ୍କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରି ନିଜର ଆଦେଶକୁ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଳନ କରୁଥିଲେ। ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଚେତନଗ୍ରାମ୍ ଯାଇ ଅଲ୍‌କଟ୍‌ଙ୍କ ସହ ପରିଚିତ ହେଲେ। ସେହିଠାରେ ଦୁଇଜଣକ ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ଧୁତା ସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିଲା। ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଅଲ୍‌କଟଙ୍କୁ ପ୍ରେତବାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବହୁ ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଝାଇ ତାଙ୍କର ଅନେକ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଦୂର କରାଇଥିଲେ। ଏହି ଘଟଣା ପରେ ଆମେରିକାରେ ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କ "ପ୍ରେତତତ୍ତ୍ୱ" ଉପରେ ବହୁ ଆଲୋଚନା ପ୍ରତିଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା। କିଛିଦିନ ପରେ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ସେହି ଚେତନଗ୍ରାମ ସହରରୁ ନିୟୁର୍କ ଫେରି ଯାଇଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଅଲକଟ୍ ସେଠାରେ ରହି ପ୍ରେତବାଦ ଉପରେ ଗବେଷଣା କରି "People of the other world" ନାମରେ ଏକ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିଥିଲେ।

୧୮୭୫ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସରେ ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କୁ ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ କର୍ଣ୍ଣେଲ ଅଲକଟଙ୍କ ସହ ମିଶି ଗଠନ କରିବାକୁ ତାଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଆଦେଶ ଆସିଲା ଓ ତାର ନାମ ବାଛିବାକୁ ମଧ୍ୟ କୁହାଗଲା । ଏଥି ନିମନ୍ତେ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିନେଲେ। ସେ ରହୁଥିବା ବାସଭବନକୁ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ ଯେଉଁମାନେ

କି ପ୍ରେତତତ୍ତ୍ୱ, ଭ୍ରମଣ ବୃତ୍ତାନ୍ତ, ଦାର୍ଶନିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରେତତତ୍ତ୍ୱ, ଭ୍ରମଣ ବୃତ୍ତାନ୍ତ, ଦାର୍ଶନିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟରେ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲେ। ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୭ରେ ଏକ ସଭା ଡକାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ୧୭ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ଏହାପରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୩ତାରିଖରେ ସ୍ଥିର କଲେ ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ନାମ ରଖାଯିବ ଥିଓସୋଫିକାଲ ସୋସାଇଟି । ଥିଓସୋଫି ଅର୍ଥ ହେଲା ଈଶ୍ୱରୀୟ ଜ୍ଞାନ । ଅକ୍ଟୋବର ୧୬ ଓ ୩୦ ତାରିଖରେ ସଂବିଧାନ ଓ ନିୟମାବଳି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଶେଷରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ନଭେମ୍ବର ମାସ ୧୭ ତାରିଖରେ କର୍ଣ୍ଣେଲ ଅଲକଟ ତାଙ୍କର ଉଦ୍‌ଘାଟନୀ ଭାଷଣ (Inaugural Address) ଦେଇଥିଲେ । ସେହିଦିନ ଠାରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ନଭେମ୍ବର ୧୭ତାରିଖକୁ ଥିଓସୋଫିକାଲ ସୋସାଇଟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିବସ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେଲା ଓ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ଦିବସଟି ସୋସାଇଟ୍‌ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିବସ ରୂପେ ପାଳନ ହୋଇଆସୁଅଛି । ଏହି ସଂସ୍ଥାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରାଚୀନ ଗୁଢ ଦର୍ଶନକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି, ଆଧୁନିକ ବିଜ୍ଞାନଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଯାଇ ଅର୍ଥାତ୍ ଗଭୀରରୁ ଗଭୀରତମ ସ୍ତରକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ଥିବା 'ଅଦୃଶ୍ୟ ଜଗତ' ଓ ଏହାକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ପ୍ରାକୃତିକ ନିୟମ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବା । ଏହି ସଂସ୍ଥାର ତିନିଗୋଟି ମୂଳଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା । ୧). ଜାତି, ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଏକ ବିଶ୍ୱ ଭାତୃଭାବ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ୨). ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମ, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଦର୍ଶନର ତୁଳନାତ୍ମକ ଅଧ୍ୟୟକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ୩) ପ୍ରକୃତିର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଓ ମନୁଷ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତିର ବିକାଶର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା । ଏହି ସୋସାଇଟ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲାବେଳେ ସେଥିରେ ଥିବା ୧୭ ଜଣ ସଭ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଥିଲେ। ତେଣୁ ସୋସାଇଟ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସଭ୍ୟ କହିଲେ ମ୍ୟାଡାମ୍ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଓ କର୍ଣ୍ଣେଲ୍ ଅଲକଟ୍‌ଙ୍କୁ ବୁଝାଏ। ଏହି ସୋସାଇଟ୍ ଗଠନ ପରେ କେତେକ ଏହାକୁ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ଓ କେତେକ ସମାଲୋଚନା କଲେ। କିନ୍ତୁ ମ୍ୟାଡାମ୍ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଓ ଅଲକଟ୍‌ଙ୍କର ସୋସାଇଟ୍‌ର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ତେଣୁ ସେମାନେ ଏଥିରେ ବିଚଳିତ ହୋଇନଥିଲେ।

୧୮୭୬ ମସିହାରେ ବ୍ଲାଭାସ୍କି Isis Unveiled ନାମକ ଏକ ପୁସ୍ତକ ଲେଖିଲେ । ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦର୍ଶନର ମୂଳ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ଆଲୋଚନା କରାହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡରେ ଧର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ଆଧୁନିକ ଭୌତିକ ବିଜ୍ଞାନର ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଚୀନ ଧର୍ମରେ ଥିବା ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନର ଚିରନ୍ତନତା ଓ ଶାଶ୍ୱତତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୁଝାଇଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ପୁସ୍ତକଟି ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶରେ ସେତେବେଳେ ଚହଲ ପକାଇ ଦେଇଥିଲା ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ଉପରେ ଗଭୀର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା । ଏହି ପୁସ୍ତକର ୧୦୦୦ କପି ଦଶଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଓ ପତ୍ରିକାରେ ଏହି ପୁସ୍ତକ ଉପରେ ପ୍ରଶଂସାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ୧୯୦୦ ଶତାବ୍ଦୀର ବିଭିନ୍ନ ଅସାଧାରଣକୃତି ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଏକ ବୋଲି କିଛି ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ । ଏହି ପୁସ୍ତକକୁ କର୍ଣ୍ଣେଲ ଅଲ୍‌କଟ୍ ପଢ଼ି ବିସ୍ମିତ ହୋଇଥିଲେ। ତାଙ୍କର ବୌଦ୍ଧିକ କ୍ଷମତା ଅସାଧାରଣ ରୂପେ ବିକାଶ କରିଥିଲା ବୋଲି ଅଲ୍‌କଟ୍‌ଙ୍କ ହୃଦବୋଧ ହୋଇଥିଲୋ। ପ୍ରକୃତରେ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଜଣେ ଭବ୍ୟ, ଗୌରବଶାଳୀ, ଅଦ୍ଭୁତ ଅତୀନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ ମହିଳା ଥିଲେ। କୁହାଯାଏ ଆଇସିସ୍ ଲେଖିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ୧୩୩୯ ଗୋଟି ପ୍ରାଚୀନ ପୁସ୍ତକର ସାହାଯ୍ୟ ନିଜର ଅତୀନ୍ଦ୍ରିୟ ଶକ୍ତିଦ୍ୱାରା ନେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା। ବ୍ଲାଭାସ୍କି "Magic is spiritual wisdom" ବୋଲି ତାଙ୍କ ଲେଖନୀ ମାଧ୍ୟମରେ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ।

ଏହାପରେ ୧୮୭୮ମସିହା ମଇ ମାସରେ ତାଙ୍କୁ ଭାରତ ଯିବାଲାଗି ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆସିଥିଲା । ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଓ କର୍ଣ୍ଣେଲ ଅଲକଟ୍ ୧୭ ଡିସେମ୍ବର ୧୮୭୮ ମସିହାରେ ଭାରତ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଭାରତରେ ୧୮୭୮ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ମାସରେ ବମ୍ବେ ସହରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବମ୍ବେରେ ଥିବା ସମୟରେ ସେ 'ଦି ଥିଓସୋଫିଷ୍ଟ' ପତ୍ରିକା ସମ୍ପାଦାନ କରିଥିଲେ । ୧୮୮୧ ମସିହାରେ ଉଭୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଦ୍ୱୟ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଗସ୍ତରେ ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ସେମାନେ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ପୁନର୍ଗଠନ ନିମନ୍ତେ ସେଠାର ସମାଜସେବକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

୧୮୮୨ମସିହାରେ ମାଡ୍ରାସର ଆଡ଼ିଆରଠାରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପିତ କଲେ । ୧୮୭୯ରୁ

୧୮୮୪ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ଦର୍ଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ । ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ ତଥା ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଜବାହାରଲାଲ୍ ନେହେରୁ, ଡା ସର୍ବପଲ୍ଲୀ ରାଧାକ୍ରିଷ୍ଣନ୍ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କୁ ବିଶେଷଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ୧୮୮୪ ମସିହାରେ ସେ ପୁଣି ୟୁରୋପ ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେତେବେଳକୁ ବିଶ୍ୱର ପ୍ରମୁଖ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତି କାର୍ଯ୍ୟର ଶାଖା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ଲଣ୍ଡନରେ ବହୁତ ଲୋକ ଏହି ସମିତି ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ଥିଲେ । ସେତେବେଳର ବିଖ୍ୟାତ ଲେଖକ ରର୍ବଟ ବ୍ରାଉନିଂ, ମୈଥ୍ୟୁ, ଆର୍ମଲ୍ଡ, ସାର୍ ଉଇଲିୟମ୍ କ୍ରୁକ୍ସ୍, ସାର୍ ଏଡିଓ୍ୱିନ୍ ଆର୍ନଲଡ୍, ଫ୍ରେଡିକ୍ ମାୟାର ଇତ୍ୟାଦି ଏହି ସଂସ୍ଥା ସହ ଜଡ଼ିତ ଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ କେତେକ ମିଶନାରୀ ପାଦ୍ରୀ ଓ ଆର୍ଯ୍ୟ ସମାଜ ଏହି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନଥିଲେ। ତେଣୁ ସେମାନେ ସମିତି ତଥା ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପପ୍ରଚାର ଚଳାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ। ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ କୁଲମ୍ବ ଦମ୍ପତି ଜଣେ । ମାଡାମ୍ ବ୍ଲାଭାଟ୍ସ୍କିଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ସେହି ଦମ୍ପତି ପ୍ରଚାର କଲେ ଯେ ସେ ଏକ ଯାଦୁଗର ଓ ଯାହାକୁ ସେ ଅତୀନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ତାହା କେବଳ ଐନ୍ଦ୍ରଜାଲ (ମ୍ୟାଜିକ୍) ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ। ସେମାନେ ପାଦ୍ରୀମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରି କପୋଳକଳ୍ପିତ ଲେଖା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ ଯେ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କ ନାମରେ ନିଜେ ପତ୍ର ଲେଖୁଛନ୍ତି। ଏହି ପ୍ରଚାରରେ ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଅତ୍ୟନ୍ତ ମାନସିକ ଆଘାତ ପାଇଥିଲେ। ଅବଶ୍ୟ ପରେ ଏହି ଅପପ୍ରଚାର ମିଥ୍ୟାରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା। ସେହି ୧୮୮୪ ମସିହାରେ ସେ ଅଳ୍ପ କିଛିଦିନ ଆଡିଆର ଆସିଥିଲେ ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ ରହିବା ହେତୁ ପୁଣି ସେ ଲଣ୍ଡନ ଫେରିଯାଇଥିଲେ। ବ୍ଲାଭାସ୍କି ସେଠାରେ 'ଲୁସିଫର' ନାମକ ପତ୍ରିକା ସମ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ମାବେଲ୍ କୋଲିନ ଏହି ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଥମ ସହ-ସମ୍ପାଦକ ଥିଲେ ଓ ପରେ ଆନିବେସାନ୍ତ। ୧୮୮୪ମସିହାରୁ ୧୮୮୮ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ସେ ଏକ ମହାନ ଗ୍ରନ୍ଥ 'ସିକ୍ରେଟ ଡକ୍ଟ୍ରିନ୍' ଲେଖାରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲେ । ଏହି ସିକ୍ରେଟ ଡକ୍ଟ୍ରିନ ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖୁଥିବା ସମୟରେ ସେ ଗୁରୁତର ଅସୁସ୍ଥ ଥିଲେ । ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ଦୁଇଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ଦେଇଥିଲେ । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା ସେ

ଚାହିଁଲେ ତାଙ୍କ ପାର୍ଥିବ ଶରୀର ବ□ମାନ ତ୍ୟାଗ କରି ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ମୁକ୍ତ ହେବେ । ଦ୍ୱିତୀୟଟି ହେଲା ସିକ୍ରେଟ ଡକ୍ଟ୍ରିନ୍ ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖା ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ରୁଗ୍‌ଣ ଶରୀରରେ ଜୀବିତ ରହିବେ । ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଜଗତର କଲ୍ୟାଣ ଲାଗି ରୁଗ୍‌ଣ ଶରୀରରେ ଜୀବିତ ରହି ଗ୍ରନ୍ଥଟିର ଲେଖା ଶେଷ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଏହାପରେ ସେ ଗୁରୁଙ୍କ କୃପାରୁ ସେଇ ଅସୁସ୍ଥ ଶରୀରରେ ରହି ସିକ୍ରେଟ ଡକ୍ଟ୍ରିନ୍ ଲେଖା ସମାପ୍ତ କଲେ । ୧୮୮୮ ମସିହାରେ ଏହା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥଟି ଦୁଇ ଖଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ । କର୍ଣ୍ଣେଲ୍ ଅଲ୍‌କଟ୍ କହିଥିଲେ ବ୍ଲାଭାସ୍କିଙ୍କ ଲିଖିତ "ଆଇସିସ ଅନଭେଲ୍‌ଡ୍" ଏକ ଯୁଗ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ପୁସ୍ତକ ପରନ୍ତୁ ସିକ୍ରେଟ୍ ଡକ୍ଟ୍ରିନ୍ ଏକ ଶାଶ୍ୱତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ। ଏହି ସିକ୍ରେଟ ଡକ୍ଟ୍ରିନ ଲେଖିଲା ବେଳେ ସେ ତାଙ୍କ ଦିବ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ । ସେ କହୁଥିଲେ 'ଭୂବଲୋକୀୟ ପ୍ରକାଶ (Astral Light) ଦ୍ୱାରା ସେ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରନ୍ଥ ସମୂହ ପୁସ୍ତକରୁ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ । ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖା କାର୍ଯ୍ୟରେ ମହାତ୍ମାମାନେ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଏହି Secret Doctrine ଗ୍ରନ୍ଥକୁ ଆନିବେସାନ୍ତ ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଓ ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ବ୍ଲାଭାଟସ୍କିଙ୍କୁ ଗୁରୁ ରୂପେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ଆନିବେସାନ୍ତ ଏହାପରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥରେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଉଦ୍ଭବ, ମାନବର ଉତ୍ପ□ ତଥା ତାହାର ବିକାଶ ଆଦି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ପ୍ରକୃତିର ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁ ଓ ଜୀବ ଯଥା ଖଣିଜ, ଉଦ୍ଭିଦ, ପ୍ରାଣୀ ତଥା ମନୁଷ୍ୟ ଜଗତର ବିକାଶ କ୍ରମବିକାଶର ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚତମ ସ୍ଥିତିରେ ପହ□ି ପାରିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନମୁକ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ ତଥା ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହ□ି ପାରିବ । ଏହି ବିକାଶର ଶେଷ ନାହିଁ । ବ୍ଲାଭାସ୍କି ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଆଇନଷ୍ଟାଇନ ନିଜ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ସର୍ବଦା ରଖୁଥିଲେ ଓ ଦରକାର ସମୟରେ ପାଠ କରୁଥିଲେ । ଏହାପରେ ୧୮୮୮ ମସିହାରେ ବ୍ଲାଭାଟସ୍କି EST (Esotenic School of Theosophy) ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ୧୮୭୯ରେ 'ଦି ଭଏସ୍ ଅଫ୍ ସାଇଲେନ୍ସ' ଓ 'ଦି କି ଟୁ ଥିଓସୋଫି' ନାମକ ଦୁଇଗୋଟି ଅମୂଲ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିଥିଲେ ।

ବ୍ଲାଭାସ୍କି କହୁଥିଲେ ପ୍ରକୃତ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ହେଉଛି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ ସେବା। ଏହା ଭାତୃପ୍ରେମ, ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସହଯୋଗ ଓ ସତ୍ୟ ପ୍ରତି ଏକନିଷ୍ଠ ତଥା ଅତୁଟ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅଟେ।

୧୮୯୧ ମସିହା ମଇ ୮ତାରିଖରେ ଏହି ମହାନ୍ ଆତ୍ମା ତାଙ୍କର ସ୍ଥୁଳ ଶରୀରରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ। ତାଙ୍କର ପାର୍ଥିବ ଶରୀରକୁ ଇଂଲଣ୍ଡର ପୁରେ ଠାରେ ଅନ୍ତିମ ସଂସ୍କାର କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଖବର ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଗଲା । ତାଙ୍କର ଚିତାଭସ୍ମ ଭାରତ, ନ୍ୟୁୟର୍କ ଓ ଲଣ୍ଡନ ମଧ୍ୟରେ ବ□ନ ହୋଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ଶେଷ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ତିରୋଧାନ ଦିବସରେ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ ଗୀତାର ୨ୟ ଅଧ୍ୟାୟ ଓ Light of Asia (ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଜୀବନୀ)ର କିଛି ଅଂଶ ପାଠ କରାଯାଏ । ଏହି ଦିନକୁ କର୍ଣ୍ଣେଲ ଅଲକଟ୍ ପରେ 'ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ଦିବସ' ରୂପେ ପାଳନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅଭିହିତ କଲେ ।

ତାଙ୍କ ତିରୋଧାନରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳୀ ଦେଇ ନିୟୁର୍କ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନ ଲେଖିଥିଲା – 'ଏତିକି କହିଲେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହେବ ଯେ ବ୍ଲାଭାଟସ୍କି ନିଜ ଜୀବନର ୨୦ବର୍ଷ ଉଚ୍ଚତମ ନୈତିକ ତଥା ଚାରିତ୍ରିକ ନିର୍ମାଣ ଉପଯୋଗୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାରରେ କଟାଇ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ପ୍ରାଚ୍ୟ ବିଦ୍ୟାର ଦ୍ୱାର ଖୋଲି ପଶ୍ଚାତ୍ୟକୁ ଯଥାର୍ଥ ଦର୍ଶନ କରାଇଥିଲେ । ଆତ୍ମ ସଂଯମ ଏବଂ ପରସେବା ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଧ୍ୟେୟ ଥିଲା.... ।

ବାସ୍ତବରେ ଏହି ଚିର ନମସ୍ୟା, ସତ୍ୟଦ୍ରଷ୍ଟା, ପରମ ସାଧିକା ମ୍ୟାଡାମ୍ ବ୍ଲାଭାଟ୍ସ୍କି ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କୁ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନର ଏକ ଆଲୋକ ବର୍ତ୍ତିକା ଦେଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି। ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କୁ ଯେଉଁ ନୂତନ ଚେତନା, ନୂତନ ଭାବନା ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମାର୍ଗରେ ଯାତ୍ରା କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରେରଣା ଓ ଆଲୋକ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ତାହା ଅତୁଳନୀୟ।

❖❖❖

ଲେଖିକା ଉତ୍କଳ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ଯୁଗ୍ମ ସଂପାଦିକା

ଧାର୍ମିକତା ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା

ସୁଷମାମୟୀ ସାହୁ

ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ପୃଷ୍ଠାରେ ଅଥବା ଟେଲିଭିଜନ ପରଦାରେ ଆମେ ସମାଜରେ ଘଟୁଥିବା ହିଂସାତ୍ମକ ଘଟଣା ଓ ରକ୍ତପାତ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖିବା ପରେ 'ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱ' ତଥା 'ବସୁଧୈବ କୁଟୁମ୍ବକଂ' ଧାରଣା ଅର୍ଥହୀନ ମନେହୁଏ । ଧର୍ମ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ହିତସାଧନ । କିନ୍ତୁ ଆଜିର ବସ୍ତୁବାଦୀ ସମାଜରେ ଅର୍ଥ ଓ ପ୍ରତିପ□ ପାଇଁ ଜଣେ ଅନ୍ୟର କ୍ଷତି କରିବାକୁ ପଶ୍ଚାତ୍‌ପଦ ହେଉନାହିଁ । ଧର୍ମର ଦ୍ୱାହି ଦେଇ ଗଣହତ୍ୟା କରାଯାଉଛି । ବର୍ବରତା ଓ ନିଷ୍ଠୁରତାର ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ ଆମେ ଆଦିମ ମଣିଷଠାରୁ ଆହୁରି ହୀନ । ଧର୍ମର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ଆମେ ବୁଝିନାହୁଁ । ଧର୍ମ ମତବାଦ ଓ ଉପାସନା ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନତା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାବସ୍ଥାନ ସମସ୍ତଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ତଥାକଥିତ ଧର୍ମ ମତବାଦ ମଣିଷକୁ ଭାଗଭାଗ କରିଦେଇଛି । ପ□ଭୂତରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଶରୀର ତିଆରି ହୋଇଛି । ବାଲ୍ୟ, କୈଶୋର, ଯୌବନ ଓ ଜରା ଆଦି ଅବସ୍ଥା ଦେଇ ଶରୀର ପରିବ□ିତ ହୁଏ । ସ୍ଥୁଳଶରୀର ପରିବ□ିତ ହେବା ସହ ଆମ ମନ ମଧ୍ୟ ବଦଳୁଥାଏ । ଦସ୍ୟୁ ରତ୍ନାକର ମନରୁ ହିଂସାଭାବ ଦୂର ହୋଇଯିବା ପରେ ସାଧନା କରି ସେ ଋଷି ବାଲ୍ମିକୀ ହୋଇଥିଲେ ।

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁଦେଶର ନାଗରିକ ହୁଅନ୍ତୁନା କାହିଁକି ସେ ସମଗ୍ର ମାନବ ଜାତିର ଏକ ଅଂଶ । ପୃଥିବୀର ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଭୂମିକମ୍ପ, ବନ୍ୟା, ବାତ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ପୀଡ଼ିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ଆମ ମନରେ ବିଷାଦ ଭାବ ଆସେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରୁ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହଯୋଗ ଚାଲିଆସେ । ଅନ୍ୟର ବିପଦସମୟରେ କିଛି ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସନ୍ତି । ଅନେକଙ୍କ ପାଖରେ ଧନ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ମନ ରହିଛି । ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ମଧ୍ୟରୁ ବାହାରି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସେବା କରିବା ହେଉଛି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ପ୍ରଥମ ପାହାଚ । ଏହି ପଥକୁ ଅନୁସରଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ 'ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱ' ଏକ ସାଧାରଣ ଶବ୍ଦ ବା ଧାରଣା ନୁହେଁ, ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟ ହେଉଛି ବିଶ୍ୱ

ଭାତୃତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ପ୍ରଥା, ପରମ୍ପରା, ନୀତି ଓ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧମନରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ଏକ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ମନ ଆବଶ୍ୟକ । ସତ୍ୟର ଅନ୍ୱେଷଣ ହିଁ ମନକୁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରେ । ସତ୍ୟର ସନ୍ଧାନ କରିବା ଆମର ସ୍ୱାଭାବିକ ଗୁଣ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଶିଶୁ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ମନ ରହିଛି । ଖେଳନାଟିଏ ଦେଖିଲେ ସେ ତାହାକୁ ପରଖି ଦେଖେ, ସ୍ୱାଦ ଜାଣିବା ପାଇଁ ପାଟିରେ ଭ□କରେ ଓ ତାହାକୁ କଚାଡ଼ି ଭାଙ୍ଗି ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରେ । ବୟସ ବଢିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ଆମର ପୂଜାପଦ୍ଧତି, ବ୍ରତ, ଉପାସନା ବିଧି ସମ୍ପର୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରେ । ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ□ର ନପାଇବା କାରଣରୁ ପୁସ୍ତକ ଅଧ୍ୟୟନ, ଧର୍ମଗୁରୁ ତଥା ଜ୍ଞାନୀବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରି ଅଧିକ ଜ୍ଞାନପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ଇଚ୍ଛାକରେ ।

ସାଧାରଣତଃ ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞ ପଣ୍ଡିତ, ଧର୍ମଗୁରୁ, ସାଧୁସନ୍ନ୍ୟାସୀ ମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଧାର୍ମିକ ବ୍ୟକ୍ତି ମନେକରୁ । ଜ୍ଞାନୀ ବା ପଣ୍ଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି ହୁଏତ ଘ□ାଘ□ା ଧରି ଜ୍ଞାନ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିପାରନ୍ତି । ଯୁକ୍ତିତର୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜର ମତ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥାନ୍ତି । ସତ୍ ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି । ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ବିଚାରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ଯେଉଁ ଭାବ ରହିବା ଉଚିତ୍ ସେ ଭାବ ନଥାଏ । ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ଭାବିବା ଯୋଗୁଁ ଅହଙ୍କାର ରହିଥାଏ । ଏହା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ପଥରେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

କେତେକ ଅତୀନ୍ଦ୍ରିୟ ଶକ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ଶୂନ୍ୟରୁ ଫୁଲ, ଫଳ, ବିଭୂତି ଆଣିବା, ଅତୀତରେ ଘଟିଥିବା ଘଟଣା କହିବା ଇତ୍ୟାଦି ଚମତ୍କାରିତା ଦେଖାଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ତନ୍ତ୍ର ସାଧନା ବା ହଠଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ଅତିନ୍ଦ୍ରିୟ ଶକ୍ତି ହାସଲ କରିଥାନ୍ତି । ଶରୀରକୁ କଷ୍ଟଦେଇ ସାଧନା କରି କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଶକ୍ତି ପାଇଥାନ୍ତି ଓ ନିଜର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବା ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ପାଇଁ ଏହିଶକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତି । ପ୍ରକୃତ ସାଧୁ ସନ୍ଥଙ୍କର ଅତୀନ୍ଦ୍ରିୟ ଶକ୍ତି ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ତାହା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାଡାମ୍ ବ୍ଲାଭାଟ୍ସ୍କି ଏହିଭଳି କେତେକ ଚମତ୍କାରିତା ଦେଖାଉଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ନୁହେଁ ବୋଲି ଦୃଢତାର ସହ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ମହାତ୍ମାମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ଅତୀନ୍ଦ୍ରିୟ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରିଥାନ୍ତି ।

ସମାଜରେ ଧାର୍ମିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ପରିଚିତ ଲୋକ ନିଜର ତଥାକଥିତ ଧର୍ମମତ ଅନୁସାରେ ଉପାସନା କରନ୍ତି । ଚିରାଚରିତ ପ୍ରଥା, ନୀତିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ ରହନ୍ତି । ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା, ବ୍ରତ, ଉପବାସ ଦ୍ୱାରା ମନୋକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣହୁଏ ଓ ଦୁଃଖ ଦୂର ହୁଏ, ଏହି ଧାରଣା ତାଙ୍କ ମନରେ ଦୃଢ ଭାବରେ ବସାବାନ୍ଧି ରହେ । ପ୍ରତିଦିନ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେବାଦ୍ୱାରା ଧାରଣା ବିଶ୍ୱାସର ରୂପ ନିଏ । କ୍ରମେ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଧାରଣାରୁ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ସୃଷ୍ଟିହୁଏ । ଆମ ଭିତରେ ଥିବା ପଶୁ ପ୍ରବୃ□କୁ ବଳିଦେବା କଥା ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ଏହାର ଅର୍ଥ ଠିକ୍ ଭାବେ ବୁଝିନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ନିରୀହ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ଘୃଣ୍ୟ ପ୍ରଥା ଏବେ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

ଆମେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ବ□ିବା ପାଇଁ ସଂଘର୍ଷ କରୁଥାଉ । ଧାର୍ମିକ ଭାବେ ପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିବା ତଥାକଥିତ ଧର୍ମଗୁରୁ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରି କିଛି ସମୟ ପୂଜା, ଜପ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ଇତ୍ୟାଦି ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ଭାବରେ କରୁ । ଜପ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ସମୟରେ ମନରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଏକାଗ୍ରତା ସବୁ ସମୟରେ ରହେନାହିଁ । ବେଳେବେଳେ ମନ ଅନ୍ୟତ୍ର ଭ୍ରମଣ କରେ । ମନ୍ତ୍ରର ଅର୍ଥ ବୁଝିନଥାଉ କିମ୍ବା ପୂଜାବିଧି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଗୁଢତ□ ଜାଣିନଥାଉ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ-ହିନ୍ଦୁମାନେ ପୂଜାକରିବା ସମୟରେ ପ୍ରଦୀପ ପ୍ରଜ୍ୱଳନ କରନ୍ତି । ଦୀପର ଅଗ୍ନିଶିଖା ପରମାତ୍ମା ବା ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନର ପ୍ରତୀକ । ଆଲୋକ ଅନ୍ଧକାରକୁ ଦୂର କରିଥାଏ । ସେହିଭଳି ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ଅଜ୍ଞାନର ଅନ୍ଧକାରକୁ ଦୂର କରେ ।

ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିବା ପରେ ଆମେ ନିତ୍ୟ ଓ ଅନିତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବୁଝିପାରୁ । ଧନ ସମ୍ପଦ, ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପ୍ରତିପ□ ଅନିତ୍ୟ ଅଟେ । ସ୍ଥୂଳଜଗତର ପଦାର୍ଥ, କାମନା ବାସନା ଇତ୍ୟାଦି ଅନିତ୍ୟ ହୋଇଥିବା ହେତୁ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ନୁହେଁ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ପଥକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ କାମନାର ଉଦ୍ରେକ ହୋଇପାରେ । ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ଦୃଢ ହେଲେ ଜୀବାତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଜୀବଭାବ ବା କାମନା ବାସନା ଦୂର ହୁଏ । ପବିତ୍ର ଆତ୍ମା ପରମାତ୍ମା ସହ ମିଳିତ ହେବାର ଇଚ୍ଛା ତୀବ୍ର ହୁଏ । ଦୃଢ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଆମର ଚେତନା ମନର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଯାଇ ବିଶ୍ୱଚେତନା ସହ ମିଳିତ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଫୁଲଟିଏ ପାଖୁଡ଼ା ମେଲି ବିକଶିତ

ହେଲାଭଳି ଆତ୍ମାର ଉନ୍ମୀଳନ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ କୁହାଯାଇଛି – The soul of man grows as a flower grows.

ପ୍ରତିକ୍ଷଣ ଆମର ଚିନ୍ତା ବା ଭାବନା ପରିବ□ିତ ହୋଇଥାଏ । ଆମ ଭିତରେ ଚାଲିଥିବା ଏହି ମାନସିକ କ୍ରିୟା ଓ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏହା କମିଯାଏ ଓ ମନଶାନ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ପାର୍ଥିବ କାମନା ଦୂର ହେଲେ ମନ ଶୁଦ୍ଧ ଓ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହେ । ଧ୍ୟାନ ଦ୍ୱାରା ଆମର ଚେତନା ମନର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଯାଇ ବୌଦ୍ଧିକ ସ୍ତରରେ କ୍ରିୟାଶୀଳ ହୁଏ । ଫଳରେ ନିଜର ଆତ୍ମିକ ସ୍ୱରୂପକୁ ଜାଣିପାରେ । ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ଅର୍ଥ ନିଜର ଆତ୍ମିକ ସ୍ୱରୂପ (ସତ୍ ଚିତ୍ ଆନନ୍ଦ)କୁ ଜାଣିବା । ଆମର ପ୍ରାରବ୍ଧରେ ଥିବା କର୍ମ ଅସତ୍‌ର ଫଳ ଭୋଗହେବା ଦ୍ୱାରା ତାହା କ୍ଷୟହୁଏ ଓ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସେବା ଦ୍ୱାରା ଆଉ ନୂତନ କର୍ମ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏନାହିଁ । ଧ୍ୟାନ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସମୟକ୍ରମେ ଆତ୍ମା ଏକ ଓ ଅଭିନ୍ନ ଉପଲବ୍ଧି ହୁଏ । ସମସ୍ତ ଜୀବ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦିବ୍ୟସ□ାର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅନୁଭବ ହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା । ଏହାହିଁ ପବିତ୍ର ପ୍ରେମ ।